

Sanfärdig
HISTORIA
Om
ASCANIUS,

Innehållandes
En omständelig berättelse,
På,
Allt det, som händt

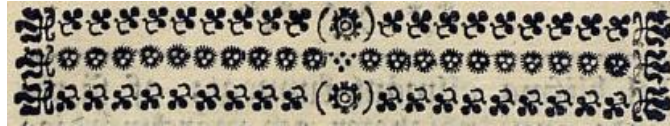
Prinz CHARLES
EDOUARD
STUART,

Uti Norra Skottland ifrån Batail-
len wid Culloden den $\frac{16}{27}$ April 1746,
til den $\frac{19}{30}$ Septemb. samma År.

Öfversatt
på Swänskan från Fran-
syskan, 1747.

STOCKHOLM,

Tryckt hos directuren och Kongl. Boktr. i
Stor-förstendömet Finland, JACOB
MERKELL, 1748.

ASCANIUS.

Luckans ombyten och obeständighet äro utan gränssor. Ingen ting är Angstigare än luckan, och ostadigare än des finhet. Intet är farligare än des omslag, och olideligare än des wrede de, som i går ågde hennes ynness, äro i dag bedröfwelige witnen till hennes föragt. Hon ler och begabbar dem, som gjordt förtroende med hennes smicker. deras bedröfwelige utgång, sorg, och förtwiflan äro wedermålen af hennes sffjemt; hwaraf hon gör sig en seger, och et stort spel.

Huru dyrt har icke denna olyckeliga Ascanius betalt de fagre löften, som warat för honom blott et ögnablick! Med hwad för en hårdhet har han icke blifwit straffad, för det han tiltrödt sig en såfång Gudomelighet. Hela werlden wet nog denna unga Printsens Historia, som ej annat kan än upwecka medlidande i hwart och et billigt sinne; Imedlertid är han ännu ofkunnog om des lucka eller olycka, och när det en gång skal blifwa allmänt kunnogt; af så rörande omständigheter och märckwürdige bedröfwelser, kan ej felas at ju medlidandet föröfkes för denne unga Printsen.

Nog wet jag, at mängen åstundar weta, hwi jag tagit mig på beskrifwa desse Afwentyr, som just icke äro så behageliga, och huru alle omständigheter blifwit mig så bekante; detta alt är en sak, som tiden allena skal uppenbara; men mig anstår ännu icke at uppenbara; mig sielf. Man torde altsa wara nog nögd fast man ej wet på hwadsätt jag kommit til denna sanningen, och nu lämnar henne i dagsliuset, utan at hwarcken lägga något der til, eller taga derifrån. Om någon skulle twifla om henna Historiska berdtelsen, dens tancka skal tiden sielf förlägga och bestyrcka följande berättelse snart nog af det, jag nu täncker skrifwa.

Från den tiden Ascanius förnam, under Bataillen, som han förlorade den 27, April 1746, wid Invernes, Skottska Bergen, at hans Trouper begynte wika för en Fiende, öfwer hwilcken de alt hit tils så lätt varit Mästare, måste han genast tåla et bedröfweligit förebåd af sin totala undergång. den frucktan för blodsutgjutelse och förlust, som wid sådana tilfällen ej plägar gierna wara långt borta, wiste sig här på en gång. Smedlertid blef han qwar på fältet tils han fick se, om alt woro förlorat utan förhoppning, at åter komma sig. Orten, der han posterat sig, war utsedd, för en reserve-Corps bakom centrum af hans Armée, hwilcken han icke öfwer gaf, förr än hästen, som han red på, wardt skuten, och han sielf blesserad i ena låret af en Carbin-kula.

Myckenheten af desse slygtige Trouperne drog honom från Invernes, och aldenstund han war nära förfölgd, beslöt han at öfwer gifwa stora wägen, och simma öfwer et wad, med et mågta litet medfölje, hwilken flod, litet öfwan för Invernes, löper förbi denna Staden.

Förfarenheten wisar, at wid så swåra omständigheter, som här woro, kunde aldrig tagas lyckeligare och wisare steg; ty han hade varit grepen, efter alt utseende, om han gådt in i Invernes, af är Engelske Dragonerne, som der togo många til fångar, och massacererade en stor hop af flygtingar på gatorna. Men Ascanius war icke mindre swåra utsatt, då han nögades gå öfwer floden til fots uti watnet under hafan, och wed mycken möda wårja sig mot watnets häftighet, at ej rusa omfull.

Så snart han war kommen öfwer floden, lät han Folcket något litet rasta, och fastade sit matta åskådande på den bedröfweliga skådeplatsen, på andra sidan, der han nog swettats.

Hela landet war fullt, så wäl af öfwer rumplade flygtingar, som sökte at blifwa frälste, genom des

^a detta Slaget har blifwit kallad Cullodiska Bataillen af et Slott här bredevid, och är beläget 2. Engelske mil från Invernes.

^b denna Staden ligger uti Grefskapet Murrai wid Golphe de Murrai. Hon har blifwit öfwer gifvess af Grefven af Loudin wid Ascanii annalkande med sin Armée, och Råsket George, som henne försvarade, gaf sig några dagar efter.

hastiga flygt, som af de segrande, hwilka anställte det aldragrusligaste blodbad på det flygtande Arrieri Gardiet.

Ascanius rörd af det han nu såg för ögonen , och af den mistning han tog genom sina wänner och tilgifne, sökande sin egen säkerhet, emedan han märckte et fienteligt parti toga fram til det rum, hwarest han gådt öfwer floden, drog sig tillbaka. Kl. 9. om aftonen anlände han til Aird, et Slott Lord Lowat tilhörigt, som war Chef för Frazerne, et stort sällskap widt omkring boende i Bergen. denna mäktige Herren gynnade Ascanii parti, och hans äldste Son förde an 700 af hans Vassaller.

Han fant sig in, då Printsens ankom, och emottog honom med mycken fågnad, och wardt tilstältdt genast en Läkare at besigtiga hans blessure, hwilken ej war så farlig. Han gaf tillkiänna den sorg, som förorsakat at han förlorat Bataillen, och bemödade sig högeligen at trösta honom, i det han gaf honom hopp, at kunna snart nog wara i stånd at församla de förstingrade af sin Armée, som man skulle förstärcka, och genast sättia i stånd, sade han, med et nog mäktigt antal af nya Trouper, och besynnerligen genom en Adelig slägt Mac-Phersons fallad, som hade gripit til wapn för Ascanius, fastän de icke funnis nu wid Bataillen. denna Herren föredrog i synnerhet at förskaffa en ny förstärkning af 600 Frazers, af hwilcka han upställte en allmän samleplats wid Badenoch.

Printsen war mäta nedslagen och uttröttad at han ej kunde genast påminna honom sit precise swar. Milord, sade han, med en matt mine, och tårarne i ögonen: Jag är sannerligen intet i stånd at saga hwad jag nu bör giöra. Jag anser mine omständigheter såsom aldeles förlorade. En hop hurtigt Folck hafwa redan lemnat sig til offer för mig, utan at inwikla flera oskyldige uti mine olyckor; jag kan utom des, icke utlåta mig öfwer de besynnerligaste messurer at åter upsätta allmänna Cassan, utan at förut nyttia mine Herrars råd. Han wände sig straxt til Officerarne och de af Udelen som woro honom följaktige uti hans retraite, och i synnerhet til Milord Elcho, Herr Sullivan och Sherridan hwilcke 2:ne sidste landstego med honom första gången, när han ankom til Skottland.

Herr Sullivan lät förstå, at han som en främling icke kiände detta Landet, han wiste aldeles intet hwilken wäg man borde taga; men han fant

nödigt, fram för alt, at sedan man satt Hans Kongl. Höghets Person i säkerhet, om man då icke kunde, til at förhindra fiendens framsteg, draga ut det mästa af Trouperne, såsom dem, hwilcka han wäntade på, hwaraf kunde slutas, at Printsens borde återtaga fasta landet, om det war mötjeligit, och bespara sig til något lyckeligare tilfälle.

Jag hoppas, sade Lord Elcho., at man ännu ej behöfwer just gifwa alt ting förlorat, och lemna så snart Riket. Jag tror intet, at wi hafwe förlorat mer än 1000 Man uti drabbningen i dag, när wi räfna här de fångne. Om wi funnom återsamla de förstingrade, som lätteligen torde lyckas, kunna wi snart nog föröka fem til 6000 Man då wi sammandrage dem med Mac-Phersons, Milord Lovats förstärkning och Brevve Cromartis Manskap, som han sielf förer än. Och om wi lägge detta här til - - - Lord Lovat föll Lord Elcho i talet, och försäkrade honom, at han wiste, det Brev Cromarti med sin Son och 200 af sine bliswit til fånga tagne. Dacktat denna berättelsen, stod Lord Elcho fast wid det beslut han fattat, och förestälte Ascanius det han icke borde (draga betänckande wid Auguste at åter sätta sig i stånd,) långt ifrån, at han wore twungen återtaga så snart fasta landet. Sullivan framdrog nya mot det råd Elcho gifwit, wid hwilket Sherridan gjorde et med honom.

I medlertid kommo de från Bataillen undanflygtade Berg-Skottar hwart ognablick til Slottet, sedan de inhämtat, at deras Anförare tagit samma wäg. Andre gåfwo sig hit par hazard; men masta delen frälste sig genom andra wägar.

Sedan man spisat aften, tog man en förtekning på dem, som här woro ankomne, och fant, at de stego til 220 med Officerarne. Man hölt då råd öfwer desse 3 hufwud articler: Man frågade, om det wore tienligit at Printsens tilbragte hela natten uti detta Slottet, eller om man borde winna Fästet Auguste, med det Manskap som ankommit, i tancka at åter samla friskt Folek at slåß, sättia sig bättre i försvar och amusera fienden, eller om det intet wore säkrare för Printsens, at draga sig ofördröjeligen til Badenoch i all möjelig tysthet och der afwackta påfölgden af denna olyckel. Bataillen.

Man kom genast enhälligt öfwerens, at det wore ganska farligt för Printsens at blifwa öfwer natten i Aird; emedan fienden dragit sig närmare Invernes, och at det wore fannolifast, det de snarare

funde tro, at Printsen hade tagit vägen om Fåstet Auguste.

Man dömde nu, at han brukat här den försigtighet at icke föra an en Corps som ej bestod af mer än 200 Man, ty sedan en så liten hop skulle otroligen hindrat Ascanii förgång, gifwit wycken anledning til hans retraite, och låta kan hända hans Person falla i fiendens händer. Lord Elcho allena påstod med ifwer, at om S. R. Höghet wille taga de aldrabegwämligste maner at åter lägga hand wid sina angelägenheter, borde han icke täncka på at lemna sina Trouper, hwilcka icke grepo til wapn, förr än de fingo se honom såsom Anförare för sig, och at han intet kunde göra sig hopp på denna förstärkningen, så framt han ej wiste sig i egen Person, hwarigenom de bleswo mer modige, och enige.

Lord Lovat hade emot desse skial ingen ting at inwånda, och Ascanius wiste icke hwad beslut han wid alt detta skulle fatta; Men Herr Sherridan swarade Lord Elcho med sådan hästighet, at de foro ut på hwar annan med småde-ord. Sherridan förebrådde denna Herren, at han varit orsaken genom fine råd, til alla de olyckor som händt Printsen, och i synnerhet til den olyckeliga utgång denna Bataillen i dag hast; förlorad, sade han, efter man icke förswarat passagen wid Spey: et fel som wärfeligen kommit an på de förslag som denna Herren gifwit Eders Kongl. Höghet Elcho wardt högeligen wred öfwer desse förwitelser, och denna trätan hade ock wärfeligen hast swårare påfölgder, om ej Ascanius med sin myndighet förekommit dem båda och skilgt trätan. Våra omständigheter, sade han, äro i ganska slätt tilstånd; Riäre, jag beder, lät dem ej bliswa märre genom vår twist och häftiga wrede. Jag wet, at Milord Elcho är ganska nitisk för min ära, och wälstånd.

Han bewisar, at han uprigtigt sträfwar efter det, som är giällande för vår heder och våre fördelar; och jag är likaledes nögd med de Herrars goda assigter, som just icke äro af hans mening. Jag heder Eder, derföre, på det aldrähögsta, och för den wälmenin I hafwen för Er Prints, a I inbördes kommen öfwerens, som wi giordt hit tils, annars kunna wi aldrig hafwa hopp om at bota vår skada, eller återwinna hwad wi mistat, Hwad mig widkommer, så twislar jag, at wi nu snart förnä återsamla så mågtigt Manskap at wi kunna göra

fienden et frastigt motstånd, hwilcken utan twiswel fringlagt sin magt uti de aldraminsta wrår hela landet igenom, och, som, kan hända, togar wärfeligen med magt hit til oþ Jag finner, derföre, at det wore oförsigtigare, at drista på marchera alla på en gång; ty sedan wi funnit oþ så swaga, skulle det ej tiena til annat, än anmoda fienden at fringrånna oþ i et ögnablick, och nederslå oþ på en gång. Låt om oþ derföre skiljas åt, taga hwar sin wäg, och samla så myncket Folek hwar och en för sig, som wi kunna, och tillhålla dem at följa med i aldrämöjligaste tysthet, i ställe för at följas åt på en wäg. Imedlertid skal jag bemöda mig at undfly fiendens snaror, genom de utwägar förfynen mig lemnar. Jag håller före, at mer än 3. Personer icke böra följa mig til Fästet Auguste, hwilcket jag dock lemnar til deras godtsinnande som bättre känner landets omständigheter än jag,

Til at utföra detta förslaget, förordnade man Manskap, som war i Aird at marchera til Lochabar, och sedan alt war wärfställt efter Milord Elchos Herrarnes Sullivans Sherridans, Camerons och de andra fem Herrarnes förslag, beslöt han, at Milord Elcho, och S. Cameron, fast denna sidsta war illa blefferad i sin fot, skulle resa til Fästet Auguste, och marchera en mil förr Printsens til at så myncket bättre kunna genast lemna S. Kongl. Höghet winck om hwad som wore at i ackt taga; och de 5. andre skulle icke förr resa ifrån Aird, än en half timma efter Printsens, på det at de alla tilhoppa, i fall lyckan skulle dem skingra, kunde då wara i stånd at emotstå fienden, som kunde komma från Invernes, eller synas på denna wägen.

Sedan nu desse saker fälunda woro inrättadem, steg Printsens, sällskapad af Herrar Sherridan och Sullivan, til häst, kl. 11. om midnatten. Lord Elcho och Lochiel reste wid på en half timma före Ascanius. Minsta hopen af dem, som erhållit ordres at begifwa sig til Lochabar, anlände dit lyckeligen: största delen af dem bleswo gjorde til fångar af fienden, och de öfrige gåfwo sig utan gensäjelse.

Jag skal intet säga, om Ascanius wid så fatta omständigheter gjorde wisligen eller intet i det han förkasta Lord Elchos råd. Det är nu imedlertid en oemotsägelig sak, at, waktat Printsens och Hans Anförare som undgingo de hotandes swärd,

anwände alla krafter, til at församla magt til des förswar, om han funnit sig wid at taga då commando an sielf, hade öfwerwinnerliga steg räckt dem handen, och befordrat deras förslager, och kan hända Printsens der uti försåg sig, at han intet förenade de Troupen som hans wänner dragit tilhopa på någon tid, som hade upväckt til äfventyrs hog äfwen hos andre at föröka des antal.

Lord Lovat, som trodde; at han sielf och förstärkningen, hilcken han lemnat Ascanius, varit något försummelige, och at det icke wore fäkert för honom at längre bliswa qwar uti Skottland, begynte nu genast giöra sig färdig at draga sig tillbaka til Frankrike. Här lyckades det intet för honom. Han råfode i fiendens magt, som sände honom til Londres, hwarest han blef wärcfeligen fånge, och bet war intet hopp om at undkomma det öde Lord Killmarnock och Balmerino undergåbt.

Låt om öf följa denna bedröfweliga Ascanius uti des äfwikande, och uti de bistre öbemarcker wid Glengari. Han anlände til Fästet Auguste fl. tre om morgonen, samma dag som slaget hölts. Han wardt högeligen bedröfwad öfwer det han icke fant här någon mer än den trogne Lochiel. Elcho, sade Lochiel til Printsens, Elcho har lemnat öf, helt misnögd, så för det ringa affeende man giordt på hans råd, som de förwitelser Herr Sharridan honom tillagt.

Han sade mig, då han reste, at fastän Printsens går så nedslagen, trodde han, at Printsens wäl fant sig wid at följa hans råd, och at hwarecken upoffra sit lif för Folcks elacka råd, hwilcka icke wore så fördelagtige och rene som hans, icke eller så öfwerlemnade til Hans Kongl. Höghets tjenst, som de borde wara. Jag är, derföre, färdig, sade han, at taga på min egen fäkertthet, om icke de tjenester jag giordt honom varit behageligare och nyttigare; Men jag önstar af alt hierta, fast, jag wågar icke hoppas at det en gång är af nöden. Se, sade Lochiel, det är det, som mig är anförtrodt at uprigtigt säga Eders Kongl. Höghet. Jag har medlidande för honom, men jag förklarar och, at jag ej gillar denne Herrens råd och upförande.

Ascanius lät förstå med stor förargelse, at han varit öfwergifwen af denna modige Elcho. Han har största estime för denna Herrens trohet och skickelighet at wara Soldat, som wiste at han icke mindre war modig Soldat, än förständig Anförare.

Man Elcho, som war ganska högt intagen af egne tanckar, utstälte sig olyckeligen för dem, som ej wore af samma tanckar som han, hwaruti han lifnade Hertigen af Perth, med hwilcken han; war uti en alt för nära wänskap förbunden.

Fästet Auguste wardt förstördt före slaget genom Ascanii Trouper. Här war nu hwarecken Garnison, eller något til fångs för Arméen. Printsensen war altså twungen, at ej otänckt fara fram, och fölia stora wagen, som drog til Fästet Gillaume. Han tog Lochiel med sig, fast än han war swåra oroad af sin blessure. The ankommo wid middagen til Invergari, hwarest de hade hopp om at få något til middag, men modet begynte mattass af genom den brist de ledo på uppehållet. Här funno de all ting i störste förwirring, uti hwilcket bedröfweliga tilstånd de råfat efter Fästet Auguste öfvergång och den onödiga belagringen för: Fästet Guillaume. Förråd på lifsuppehälle war här så swårt efter, som watten uti hete ödemarcker i Libyen. Printsens och hans medfölje hade ej utan stor möda, för at förnöja den hunger som dem ansatte, kunnat uthärdä, om ej en Fiskare som de bleswo warse fasta ut fine Nät, använde all flit at stilla detas hunger, och hielpa dem til en wälsinafel. mältid. Man wardt swårare utsatt för at så en Lär lokad, än man war mon om at kunna fånga den samma. De beslutade äntel. at stycka honom, ocl stefan på en torfeld, som de kunde. Hans Kongl. Höghet och Herr Sullivan woro de förnamsta Rockarne.

Sedan de hade spisat middag wäntade Ascanius förgäfwes på 5. Personer som borde följa honom ifrån Aird fl. 2. Han trodde sig så inhämta i hwad. tilstånd hans Armée war, genom desse sine för nämste Anhängare, som sedan de undkommit ifrån slaget, kunde taga denna wägen. Printsens, som war förtretad öfwer at wänta i fåfånga, stiger än en gång til häst, och blef genast warse en Cavalier, som kom i fullt galop ridande åt honom, så snart han kom något närmare, wardt man warse, at det war Mac Donald, en af de 5. Personer, som blifwet efter honom i Aird. Han mar i slägtskap med Printsens, och såg nu ut, som en död menniskia. Han war så matt, at han näpligen kunde sittia påhästen, hwilcken war liksom af swett öfwerdragen. Han böd til at stiga allen af hästen, och lemna åt Printsens det han hade at såga; men han war så swag, at han föll af, innan man hant komma honom hielp. Hans matta

röst, som med tårar war blandad wiste sig på en gång, och den ängslan han hade öfwer de bedröfwelige tidningar han Printsens tilbragt, förorsakade honom det fall, han nu nyligen undergådt. Bisshet om en annalkande död syntes nu i hans ansigte. Han hade knapt förmögenhet at berätta Printsens, som na äfwen wardt nedslagen, at han med de andre 4. Personerne hwilcka han lemnat wid Airds, woro tilsammans på andra sidan om Gästet Auguste, utsatte för et parti från Grefskapet Argyle; Ut hans Cammerader hast den olyckan, falla fienden i händer; at han i förlitande på sin goda häst hade kraftigt nedstuckit twenne, och kommit undan. Detta alt tilskyndade honom den lycka at så dö för Printsens fötter, sedan Arméen förfölgt honom så hästigt på denna sidan om Gästet Auguste, och gifwit honom en blessure bak i ryggen af en Pistole kula; af hwilcken han genast fant, at såret war dödeligit, men önskade dock at än en gång se sin fiära Prints, innan han dödde. Han förmådde icke at lemna desse orden ifrån sig på en gång. De woro blandade af sorg och snyftande, som bådade honom et oundwifeligit slut, och knapt hade han tid at lägga til desse så ord: Jag beder Eder Kongl. Höghet at han söker sin wälfärd genom en hastig undslygt; Fienden är wärcfeligen wid Gästet Auguste; jag säger, at knapt fick denna nitiske tienaren utsäga desse orden, förr än han gaf up andan, (som han önskat,) wid Printsens fötter.

Printsens war få mycket mer oroad öfwer denna din trogna tienares öde, som han för Printsens skull satt liswet til, hwilcket man torde funnat förekomma, om man wetat af hans tilstånd, innan han bemödat sig at allen stiga af hästen; men det är å andra sidan ganska twiswelagtiqt, at han funnat längre lefwa, emedan detta fallet thyktes wara oboteligit.

Sedan Ascanius, som af aldraytersta matthet och oro war liksom betagen, med tårar beklagat denne olyckelige Mac Donalds död, reste nu ifrån Invergari.

Under sit afwikande, fiände dan åter i sit sinne, som tilförne warit så lustigt och gladt, men nu så nedslagit, en bedröfwelig förändring, som skulle handa honom, och han märckte, af det fasseliga åskådande, genom hwilcka desse bedröfwelige händelser skulle slutas, hurn han spelt en befhynnerlig role, men så odrägelig för honom sielf.

Hans k anbarhet och medlidande blefwo nu gehast stälde på en annan ny olycka, hwilcka både woro liksom bestämde långt förut. Hans Favorit Lochiel fant sig icke mer i stånd at kunna utb arda de fatiguer resan honom tilskyndat, förmedelst den olyckelige blessuren. O! huru lyckelig  r icke jag, f ade han: som twungen måste  fwerghwa min Prints; Jag satt min största wälfärd der uti, at följa honom til sidsta timman i werlden, och at dela med honom de aldrastörsta-olyckor. Jag har f oragtat och skäl f oragta alt hwad k art  r i werlden för denna stora Ascanius; Men, ach! mine swaga lemmar matta mig och betaga mig modet, mit får pl agar mig mer och mer, och mit matta f orstand kan icke längre underhålla den rena nit mit hierta ewigt för Eder hysar, hwarmed jag  nstat biträda Eder Kongl. Höghet i alla des w arf, ty jag kan för min f orswagade kropp icke längre följa Eder. Döden eller f angelsest måste då  ntel. blifwa min lott; Jag tager här uti himmelen til wittne, som k idner mit hierta; Jag skal bedia til ytterste timan af min lefnad för min Prints wälgång, och önska, at han en gång må kunna träda sin fiender under f ottren. Jag mi tr ostar icke, at ju försynen bew ardigar mig med lif och frihet. Jag torde ännu en gång  ter så se Eders Kongl. Höghet, och om jag  terwinner min förra hälsa och krafter, kunde jag ännu så tiena Eder, ja, tiena Eder; ty efter alt utseende, är det icke r adeligit at wänta här.

Ehen milda Ascanius hade betänckande wid at lemna efter sig den hurtiga och troгна Lochiel, och detta bet anckandet f or ktes genom det olyckelige tilf and, i hwilket Printsens ej kunde tola at lemna denna berömlige Adelsmannen. Här fants ingen F altskjar, som kunde öpna hans s r, icke eller någon s ker undsflygt för fienden, som nu segrade. Men Lochiel, som förut s g, den f ahra man nu hade at fruckta för, warnade Ascanius, at ej förlora tiden uti desse onyttige bedr fswelser, utan draga genast utur ro gen med et par goda och troгна männer, h alst omständigheterna woro så bedr fswelige.

Flyn undan, min k. Prints, sade Lochiel, flyn undan, hafwen omsorg för Eder sielf, och lemnen f orsorgen om Er trogne Lochiel åt försynen. En  rlig Bonde, som tient min Fader, bor en mil härifrån, pekande åt norden. Jag hoppas at så beskydd i hans hus. Han torde ock kunna tilst alla mig en F altskjar, som toge sig mit får an. Mine

Bettente far gjöra mig en halm eller stråhydda; S!
at himmelen allenast måtte förswara den store och
gode Ascanius.

Printsen flygtade undan och hade nu den
aldrastörste sorg i sit hierta; han anlände mot afton
til Lochbarcige, hwarest, han på sine medföljares
Sherridan och Sullivans anmodan gick til fängs at
hwila, af hwilefen förmon han på 5 dagar och nätter
ej funnat sig betiena. Huru upmärksamme och
outtröttelige de varit, fordrade dock ej utmattad
kropp och förswagad natur dem alla tre, til at söka
upfrisning.

Ascanius wafnade icke förr än in på middagen,
dä han lät sig nöija med en middag, som af et så
fattigt Land kunde ästadkommas. Han hölt sig der
uppe in på natten, i hopp at blifwa underrättad om
de steg som hana männer tagit efter deras nederlag,
och huru starcke de ännu woro; men när han om alt
detta gick miste, beslöt han begifwa sig til Glan wid
Morar.

I detta Landet äro få wägar, som man man
ridande komma igenom, och de så wägar man der
finner, äro få swåre, at man måste tro sig lemna
hästarne efter sig. Ascanius war här nödsakad at gå
til fots.

Ascanius med sine 2 Cammerader ankommo
den 19 wid aftonen til Glan wid Morar, men fingo
der ingen esterrättelse om sine qwarlemnade.
Derifrån anlände de samma dag til Arisaig,
hwarest de icke eller funno någre af sine förbundne
och männer. Emedlertid wardt Ascanius ganska
wål emottagen af de förnämste Landet, hwars
inwånare woro honom i allmänhet aldeles tilgisne.

Här wardt beslutat, at Herr Sherridan skulle
förkläda sig, och afgå til at utforska wid Gästet
Guillaume hwad de sig der företogo, och begifwa
sig derifrån, om han funno det hans resa woro nödig
och möjelig, til Grefskapet Ross, at inhämta der alla
de omständelige esterrättelser han kunde; emedan den
största delen af Printsens Armée, som blifwit
qware, tagit den wågen.

Man kom nu öfwerens, at Ascanius skulle
bliswa qwar med Herr Sullivan i Arisaig, och, em
de ej kunde här i fakterhet förwänta Herr Sherridans
återkomst, eller utskickade, som han skulle sända at
gifwa tillkiänna hwad åfärde war, skulle de lemna det
til något tillförläteligit råd, hwart hän de nu skulle
begifwa sig.

Ascanius, som nu tröstade på, at ingen fahra war å färde, förväntade med mindre otolighet under 7 hela dagar, Herr Sherridans återkomst. Han använde sina ledige stunder at gifwa ackt på de wilda inbyggares grofhet, manéer och wang, at skrifwa en dag-rulla öfwer de händelser och förändringar, som han hast uti Engeland, och at wara i sällskap med den wyrdsamma Archibald Mac-Donald från Barisdale, som gjorde honom nog tidige besök, och war han ofta med honom til fiske, hwaraf han hade et stort nöje.

Han blef här förstärkt i med en Corps af trogne Cameronianer; den fiära Lochiels tienare, som de hoppades at finna här med Printsens, hade man hört sägas, wara gware wid Fästet Auguste.

Den 27 Aprilis, gamla Stilen, begaf sig Capitaine O-Neil til honom. Sedan han undkommit ifrån slaget, hölt han sig fördöld uppe många dagar i Inwerari. Han fant igen Herr Sherridan den 23, som blef skickad sedermera til Hans Kongl. Höghet.

O-Neil förestälte Printsens at Lord Killmarnoch war den endaste Personen af distinction som blifwit fänge uti slaget; at Brefwe Cromarti hade warit til fånga tagen dagen förut med sin Son och mer än hundrade af des sölje at Lord Balmerino hade hast samma öde dagen efter Bataillen; at Hertigen af Perth med sin Bror Lord Drummond intaget Lochabar, med sit husfolk allena, hwilket de anordnat åt Franska Trouperne, af hwilcken den förre hade befallning at begifwa sig til fienden; at mästa delen af de öfrige Befälhafwarne följt det exemplet, en hwar tänckte på sin egen säkerhet. och befalte Familler och annat Folk, som stodo under deras lydna, at äfwen göra det samma.

Så! sade Ascanius, är detta här de berömliga Skottars trohet och ståndactighet? Uro de då blesne modfalte af detta lilla afslaget? Emedan det nu så är, lærer det wara tid at täncka på min egen säkerhet, och skilja mig ifrån et så otacksamt Land. Men sade Printsens, utom allmänna ryektet, huru stort antal af Folk kan vår Fader hafwa mid Culloden! Öfwer 500 Man swarade O-Neil, hafwa blifwit dödade på Fältplatsen, och mer än 1000 hafwa blifwit massacrerade under flykten. O Himmel, swarade Ascanius, är det möjligt at Engelsmänera giordt en så faselig hämd! Eller

hwad fågen J! Runna mina fattiga Soldater då intet så något quarter? Långt derifrån, sade O-Neil, man lærer neka dem det. De lära wäl åstunda det, men fåfångt. Hertigens Folck lemnade oþ exempel af en owanlig grymhet; ty de gåfwo til skiöflings utan barmhertighet hwar man, som icke genom undanslygt kunde rädda sig från denna derasbistra wrede. Det såg ut, som woro de upmuntrade för det öfwerdåd som utkommit dem emillan, at Eders Kongl. Höghet ansåg för en säker seger, jemte den befällning de fådt at ej skona någon Man af Hertigens Armée eller lemna hwem han woro wid lifwet. Detta ryckett hade utkommit bland alla Engelsmän, och bidrog mycket til den grufweliga massacre, som påföljde vårt forstingrande. Men, ach! hwad jag måste höra, sade Ascanius! Huru mycken faselig och ärelös forswädelse måste man icke tola? Isaning, är Hertigen af Cumberland, som äger et hierta på rätta stället, för braf Karl at wara. uphofsman för et så nefligt bedrägert. Jag tror honom intet wara för et så nedrigt bostwestref, som är aldeles stridigt mot en sann ädelmodighet och hurtighet, hwars sinnelag, om man härutt får tro ryckett, aldrig gör honom skyldig til en så omänskelig hämd, hwilcken af ingen förtienar namn af en tapper Hielte, som griper til illfundiga listgrip.

Under någre andre samtal, förestälte O-Neil Printsens, at man icke borde opåtänckt lemna til at församla ännu et antal af Folck, som kunde formera en Corps. I anledning af denna discoursen, beslöt O-Neil at söka up et Stiepp på hwilcket Ascanius och hans medfölje, bland hwilcka war äfwen den trogne och mächtige Berg-Ökotten Donald MacLeod, kunde komma öfwer til Frankrike Printsens mödade sig at uppinga et Stiepp på hwilcket han ärnade gå til Stormwai. Man hade här hopp om, eller åtminstone så höras tala om, något Franskt Stiepp: Man wäntade här efter någon tid få se många Franska Stiepp på denna sidan. Herr Mac-Leod uphörde en Echaloupe med 8 roddare. Den 28 ditsföljde han Ascanius som war sällskapad af sin trogna Sullivan och Capit. O-Neil, heilcke lofwade skicka ut at upsöka något Stiepp på hwilcket de kunde wara i säkerhet.

Man anstaltade om Echaloupens tilrustning med all möjelig skyndsambhet, at ofördröjel. komma til Stormwai. Man lät genast Roddarne taga til Årarna; men emedan den instundande natten tycktes

wilja hota med et swårt wäder, begynte Roddarne ångra at de gifwit sig ut på Hafwet. De låto sine Passagerer förstå, at det wore fahra wid kunna komma fram, de anhöllo altså om tilstånd at wända tillbaka. Ascanius hwars oförfärade sinne icke kunde af någon owit fahra röras, wille här til intet gifwa sit samthcke. Imedlertid hof sig up mot natten et faseligit stormwäder; och ehuru alla de, som woro på Echaloupen, Printsens undantagande, fattade det räd at wända åter, och anhålla hos Honom, at här til äfwen samthcka, woro deras böner förgäfwes.

Om Ascanius följt deras råd, hade han der wid giordt mindre lycka. Wid deras afresa dagen derpå, ankommo til *Arisaig* 2:ne Franska Krigsstiepp lastade med lifsförråd och penningar til honom; och emedan desse Stiepp återreste lyckel, til Francrike, hade Ascanius största orsak af et så fördelagtigt tillfälle taga sin Person i säkerhet.

Swarccken han sielf eller hans medfölje kunde en gång täncka, at desse Fregarer skulle anlända så behändigt på denna tiden, och på detta stället. Mac Leod försätrade emedlertid, at Printsens hade stor Credit i Stornwai, och at han der gjorde et stort parti, samt at dan der wille draga omsorg genast skaffa et Stiepp. Ascanius hade nu imedlertid orsak at skyndsammast söka sin sakerhet i anledning af den fahra man nu tycktes hotas, Man kunde, utom des, wäl täncka, at han i brist på mod sökte häldre undfly hafwets och infallande stormwädrets raseri, och i det ställe förwara et olyckeligit lif, än bliswa utsatt til et mer än hårdt och omensfligit fängelse, som wäl torde hända. Ty han hade stor anledning at tro, at om han sielf råkad i fiendens händer, ehuru de icke welat, de likawäl icke wågade sig at sträfwa efter hans lif, så lange Franska Kronan wore i stånd at bruka sine krafter, och hämna en dylyf händelse.

Natten som nu nalckades gjorde stormwädret ännu hästigare. Böljorna, som för winden arbetade gåfwo sig up i sky med et faseligit susande, och hwart ögnablick hotade med en wiß död, de af frucktan betagne Roddare. Och til at oka wår bestörtning, blef det en kiöld så odrägelig, at det fattiga Folcket et woro i stånd, snart sagt, at föra Urarna. Nodgade bleswo wi altså til at lemna Echaloupen at bolsjornas wälde, som blef nu en bedröfwelig wäder-boll, och det tycktes, som skulle wi hwart ögnablick fastas i bafsens diup.

Til at sättia mod uti besse utmattade Roddare,

grep Ascanius sielf med sina 3 hurtige Camerader til Årarne, och arbetade så länge de förmåtte. Printsens blida ansigte och hurtiga mine i en så stor fahra, hans öfwerlemnande i GUDS wilje, hans ståndactighet, den mäda han sielf hade ospard, och öförtrotenhet at sielf lägga handen wid, det som fordrades, kunde ej annat än upmuntra Båtsmännen som af kiold och matthet woro half döde. De grepo til Årarna, på det at Ascanius och hans uttröttade Cammerader måtte så taga andan igen och pusta. Men den ännu påstående stormen som med lika hästighet hölt uti, utmattade håde mod och kropps krafter.

Ascanius som wäl kiände Berg-Skottarnes håde frågd och sinnelag begynner nu at le åt deras räddhoga, sätter sig före, at med förackt anse den fahra i hwilken de nu more, han siungde för dem åtskilliga Engelske Wisor, och i synnerhet siungde han en på deras egit Språk; Herrar Sullivan och Mac Leod stämde up med honom, och gjorde en hel Chor. Korteligen, uptog lyckades bäst; desse bestörte Båtsmän arbetade med en helt un ifwer, så länge, som denna deras stora Passager förtager dem frucktan och genom sina Wisor lättar deras ångslan och möda.

Dagen begynte synas, men i det han tycktes bliswa mulen, förtogs ock modet; wäddret blef mer och mer stormande och olustigt. Mot kl. 8 bleswo de dresne in på stranden wid en Skottsk Öja Benbicula kallad, til et Folck, som kallas Rustiness. Fast än de ansågo, bland andre omständigheter, för en alt för stor olycka at bliswa sålunda fastade på en strand så långt aflägsen, derifrån de ärat sig; så kan man likwäl se hwad för en otrolig fahra de härigenom undgingo, de skattade mer än lyckeligit at så bliswa wid lif, och wara på fasta Landet. Skattandes hwarannan inckelige, och tackade himmelen för deras befrielse. Då detta war förbi, brydde Sullivan Ascanius, för det han fårgiätit sine löften, hon werldsliga Wisor, i ställe för Andelige Psalmer.

Winden blåste emedlertid meb lika hästighet, och det begynte bliswa odrägeligen kalt: hela marken war nästan frusen. Herr Mac-Leod gief, med sina Drängar at upsoka Wed rund omkring, de funno på, och Ascanius war ej den sidsta som gjorde up elden. Man wärmde up sig, och styrckte sig äfwen med en sup Brännewin. Emedan de til at äta hade ingen

ting, förgäto de hwarest och huru man skulle så det.

Uti denna bedröfwelige situation bleswo de här några dagar, de beslöto äntel. at draga längre in på den, fast än de ej kunde giöra sig någon wiß räkning på Folcket i Landet. De anlände in mot aftenen til några stråhyddor, hvars inwånare togo til flykten så snart. de bleswo dem warse. De framledo natten uti enaf desse Roijor, och tracterade sig af et ungt Höns, hwilket war det enda diur som der fants af så til spis. De styckade denna i betar och stekte henne, som de kunde. Printsens åt med mycken smak, och hela hans medfölje war gansta nögde med denna aftenmåltiden; hwilket den goda appetiten förorsakat.

Hwad, som i Echaloupen war, då de skulle gå til sängs, togs noga i acct, men, som Ascanius med sina 3 Cammerader ej woro nog säkre om inwånarne på Den, satte de der Skildtwackt öfwer natten.

Dagen derpå blef wädret något blidare, hwarpå de lagade sig färdige at draga längre inn i Landet, i hopp at der få upkiöpa nödigt lifsförråd, och hwad de annars hade af nöden, i fall at någon oförmodelig händelse funnat hindra dem at komma til Stornwai dagen derpå.

Lyckan tiende dem wid detta deras försök. De gåfwo sig an för Kiöpmän som lidit Skieosbrott under det de skulle gå til Orcadiska Öjarna. Folcken på Öjarna försågo dem med torr Fisk, Brännewin och Bröd, eller rättare sagt, Rakor at biuggmiöl, stekte på halster. Desse Rakor woro så sure, at Ascanius ej kunde äta af dem, Mac-Leod sade, at Skottarna exprés låto baka dem af surdeg, at de annars ej kunde äta dem. Sedan nu provisionen war rifeligen betald, som man der uphandlade, och Hönan som de upätit om aftenen, gingo de om bord samma aften den 30 April til Stornwai.

Rnapt wore de komme ut på Hafwet, förr än de bleswo antastade af en nu storm, som drefwo dem på stranden wid Den Scalpa. De begofwo sig alla til lands, och togo sin tilflyngt til et Landgods, gifwandes sig ut för Kiöpmän som lidit Skiepps brott, af hwilket de betient sig tilförene. Herr Sullivan tog namn af Saint Clair, Ascanius passerade för hans Son, O-Neil för Skiepps Capitaine, och Herr Mac-Leod för en gemen Passager.

Wädret war ännu ganska swårt hela natten öfwer och följande dagen. Ascanius beslöt at bliswa här uppå detta Landsgoods til des en utskickad återfom från Stornwai, som Mac-Leod skulle affärda med et Skiepp at gå öfwer til Frankrike. Printsens sielf så wäl, som hans medfölje woro ganska wäl tracterade af denna goda Urendatoren, som icke förmodade sig någon wedergiällning för sin frifostighet af sit främmande.

En stor omständighet blef Printsens behodad under hans dröijande på detta Landsgodset. Man berättade honom, den 3 Maji, at Mac-Leod sällskapad af Herrar Sullivan och Sherridan, Lord Elcho, Herrigen och hans Bror Herr Jean Drummond, och flere andra, som blifwit frälste wid Bataillen i Culloden, woro i Arisaig, hwarest funnes 2:ne Krigsskiepp färdige at taga dem om Bord, så snart de kommit tilhoppa med de andre Befälhafwande af sällskaper som de der wäntade.

Thenna nyheten lemnade Printsens en ny omsorg. Han gaf sig dock tilfreds, så wäl genom egit betänckande, som af Herr Sullivans närwarelse, öfwer et så falskt utspridt ryckte; Men han twiflade icke, at ju andra berättelsen hade äfwen grund. Han inbillade sig, at Herr Sherridan hade fördt Hertigen af Perth och de andre Herrarne til Arisaig, i hopp at finna Ascanius, antingen uti denna Staden, eller om Bord på et af desse Krigsskiepp, och när de ej funno honom här, fattade de det råd at gå til sjös, i tancka, at han skulle komma hit och förena sig med dem. Swad desse falska uträkningar beträffar, hwaraf sanningen ej war långt horta, neml. At han war sielf, antingen i Arisaig eller om Bord på desse Skiepp, trodde han genast, at detta ryckett, som war falskt, men ganska sannolikt, spridt sig ut i allmänhet, ty man lät ej förstå at så war, och at det war ganska bewisligt, det någon sedt honom på denna redde, som Personligen kiände honom. Anteligen, twiflade man icke om, at desse gifningar woro det, han blef ganska orolig, och önskade at wara i Arisaig, men huru skulle det låta sig med wißhet göras? Här war ju största swårighet i wagen.

Herr Sullivan hwars råd Printsens alltid blef wid, förewände: At man icke måste fätta tro så lätt til allmänna ryckten; och ännu mindre til detta här, emedan et partie så wäl kan tala emot sig för Eders Kongl. Hoghets närwaro skull, som wid myncket

annat; kan hända, at hwareken Franska Skieppen, eller Herrarna, om hwilcka man talade, warit en gång i Arisaig; de föra allenast mena, at de måste hafwa warit der, men nu afreste, förr än Printsens förenat sig med dem; at i fall, Ascanius skulle giöra sig mycket angelägen igensöka dem, och ej lyckas för honom, kunde han dä lätteligen sättia sig utur stånd at frälsa sig sielf; och bleswe det ganska swårt för honom at afgiöra den frågan, om den aldranärmaste fahran härstammade från fienden, fasta Landet, Hafwet, eller starekt owäder.

Jag har redan sedt förut och noga betracktat alla Herr Sullivans inkast, swarade Ascanius, och jag finner nu huru wida de förtiena at i aekt tagas Men hwem skal kunna säga oß hwad Herr Sherridan kan hafwa uträttat för oß? Kan hända, at wåre angelägenheter ej äro så aldeles förlorade i Skottland, som wi inbilla oß. Kan hända, at wår återkomst til Frankrike kan skie hastigt nog. Kan hända, at Herr Sherridan påförer oß en obotelig skada. Kan hända, wi i Stornwai ej finna något Skiepp, när wi komme dit, och uti hwad för en nöd, skulle wi dä icke blifwa utsatte, hälst wi icke hafwa någon annan kundskap om saferne, huru de stå, än den Herr Mac-Leod kan oß förskaffa? Korteligen, låtom oß draga betänckande wid at falla i fiendens händer, genom det wi gå til Stornwai.

Herr Mac-Leod lät förstå at oß icke förestod mindre fahra, om wi togo den andra wägen. Jag twiflar aldeles intet om, at ju min Bror måtte wara wiß om något Skiepp til den tid då wi komme dit; och, om der intet wore, kunde wi trygt hålla oß der uppe utan at blifwa röijde, tils något Skiepp der anlände; och i fall, Eders Kongl. Höghet wore igenkiänd, och någon wågade giöra försök på Eder Person, så är jag säker om, at upsättia et tilräckeligit antal af wänner at möta wåld med wåld.

Printsen förklarade sig här öfwer willig at resa til Stornwai, om allenast Herr Mac-Leod frambringade under natten några tidningar från Hans Bror, om han ej hölt rådligare at dagen derefter resa til Arisaig.

Wid midnatten ankom från Stornwai en utskickad. Had hade et Bref från Herr Jacob Mac-Leod, i hwilcket han gaf sin Bror tilkiänna, at han hyrt honom et Skiepp, som hölt sig färdigt at afsigla, när han wille. Capit. O-Neil som högeligen wardt glad af denna behagelige underrättelsen, föll på knä,

och tackade Himmelen, som så nådigt befriat honom, och under samma gestalt begärte han at få kyssa Printsens hand, at der med gifwa tillkiänna den glädie han hade öfwer Printsens befrielse utur de olyckor, man efter alt utseende ej annat kunde, än se honom förestå. Jag tackar Eder min S. Capitain, sade Ascanius, för den fägnad I bethgen öfwer min wälgång, och lycka; men giören Er intet för saker: Wiäre ännu ej i Stornwai, wi äre ännu ej om Bord, wi hafwe ännu ej hunnit förbi fiendens bestyckade Krigsskepp, med et ord: wi så intet smickra öf med at wara utur fahra, och de många olyckelige stormwäder som kunna möta öf, förr än wi landstiga i Frankrike. Låtom öf resa til Stornwai, men låtom öf ock icke giöra öf säkert, lät öf spitsa öf på dem, så mycket wihare, som wi förwänta dem.

Den 4 Maji kl. 4 om morgonen reste wår k. Prints med sine Camerader til Stornwai, sedan de rifeligen förskylt sin goda Wård, för alt det goda han dem wisat; ty Herr Mac-Leod hade med peningar rifeligen försedt sig. Printsen och Herr Sullivan reste icke eller med komma Fickor. Dagen der på om aftenen hunno de fram til Stornwai. Jacob Mac-Leod war rester förut. Han hade öförsigtigt låtit en falsk wän i tysthet förstå, at han uptingat et Skepp för Printsen til at gå öfwer til Frankrike. Denna öförståndiga menniskian kom på några steg från Staden Ascanius til mötes, liksom hade han aldrig sedt honom. Han kiände honom igen så wäl af des mine, som den utspridda wärdighet man fant i hela hans Person, fastän han nu war förborgad under Bergsmans klädnad.

Mac-Leod ganska förstörd, kommer 100 alnar ungefär in för Ascanius och faller på knä, uplyfter händer til Himmelen, och med en nedslagen och mer än modfält mine ropar: Min Prints, hwad prof skal jag lemna Eder af min skyldighet? = = = Han wille wäl säga mer, men han war så förstörd, at han wiste icke, på hwad sätt han sig nu mera skulle uppenbara. Han blef i denna sin gestalt, til des hans Bror Donald, som helt häpen frucktade at någon olyckelig nyhet war å färde, bad honom stiga up. Han förstod genast hwad, som war händt. Denna falska Jacobs wän hade af ondsko förrådt det honom i tysthet blifwit anförtrodt, och lagt updicke omständigheter til sanningen, neml. at Ascanius komme til Stornwai med 500 Man, i tancka at röfwa och bränna Staden förr än mycket mer förtroende til

detta bedrägeriet, som Inwånarne i Stornwai wid åtskillige tilfällen ej förklarar sig til hans tjenst. Öfwer denna falska Historien, gjorde Folket en hop oroligheter, och öfwer 200 greps til wapn i Staden. Korteligen at säga, Printsens fant, at han icke borde wåga at gå här in, och som han oundwifeligen skulle fara härigenom, så framt han wille om Bord på Skieppet der det nu låg, beslöt han wid denna swåra omständigheten, antingen at frambringa natten uti et morast, eller ock, wända om dit han kommit ifrån. Hans lycka torde då warit mogen, om han kommit til Skieppet; emedan Stadsens Inwånare otwifwelagtigt bemächtigat sig honom der.

Donald Mac-Leod war på sin Broder så förifrad, at han drog Wårjan til at sticka honom ned på fläcken, hwilket han ock säkert giordt, om ej Printsens honom det förhindrat och frälst denna illgiärningsmannen.

Man kan intet föreställa sig, mycket mindre beskrifwa den sorg, wrede och förtret, som denna Capitaine O-Neil hade öfwer det han så fåfångt smictrat Printsens med det hopp at wara fri från all fahra. Ascanius syntes icke hwarcfen förtwiflad eller modfält, öfwer denna nya widriga händelsen. I seen, sade han, til Capitain O-Neil, at jag kan spå förut, hwad mig förestår. Om jag icke såg förut hwad mig öfwergå skulle, hade til det minsta mit hierta icke den förborgade lifagtighet mot slika nya olyckor. Men låtom oß icke gifwa oß härwid.

Wi hinna intet längre med vårt förstånds lius, wi dödelige menniskior, wi kunna intet utgrunda försynens afsigter. Vårt begrep är för swagt til at utleta des oändeligen wisa ändamål. Detta aldrabögsta wäsendet, som hulpt mig alt hit tils, och warit en skiöld mot mina fienders rasert, som ännu rycka mig undan deras försåt. Om detta Skieppet warit å wägen, hade jag säkert undanwifit denna förlust. Är det, kan hända, beslutat, at blifwa et rof för fiendens eld och låga, så torde Himmelen hafwa nåd för mig, och hielpa mig öfwer wid något bättre tilfälle. Säkert torde wi wäl blifwa frälste, fastän det måste komma an på tiden.

Natten war förhanden, och de wiste icke hwart de skulle taga wägen, eller genom hwad sätt de skulle komma i säkerhet til följande dagen. Printsens, Herr Sullivan, Capit. O-Neil och hela equipagen af Echaloupen föreslog då at tilbringa natten uti et morast, som war nära wid stranded; och det blef

beslutat, at bägge Mac-Leods skulle gå til Staden at upkiöpa ny förplägning, och komma åter midnatten, på det ingen skulle weta der af, hwarigenom de annars kunde blifwit yppade.

Sedan man nu fåfängt wäntat på desse twenne Bröders återkomst in på midnatten, hwilcka man befarade blifwit utsatte för någon olyckelig händelse, tog Pritsen och Hans medfölje sin tillflykt til en möglog Skieppsskorpa, och en sup Bränwin at släcka hungren, och stärcka den utmattade kroppen. Det kom et häftigt blåswäder och rägn, och de hade icke annat taf öfwer hufwud än Himmelen, och jorden, som war nog hård den tiden, til säng. Wid et så hårdt öde, funno de sig wid at spatsera hela natten, utan at wåga lemna det ställe hwilcket de nu utwaldt, i frucktan at ej råka vidare dit, och hwaraf de fringboende, som kunde blifwa dem warse, snart skulle fatta misstancar. Thenna beswärliga natten blef nu äntel. bortdreswen genom en wacker morgonrådna, som upqwickade deras matta sinne. De kunde på detta stället se et godt stycke omkring sig, och de nyttjade äfwen samma, i det de utsågo wägen til deras Echaloupe, i tancka at söka up de 2:ne Franska Fregater, som ännu torde wara i Arisaig.

Knapt hade de warit en half timma på Hafwet, förr än de funno en annan Echaloupe med de Passagers, som gingo från Benbicula til Orcadiska Öarna. De fingo weta af dem, at 2:ne Franska Krigsskiepp haft en ganska hård flacktning med 3 Engelska den 3 Maji på redden wid Lochnanauch, strart wid Arisaig, och at de förre warit twungne at gifwa sig ut på öpna Sjön; at de 4 Personerne af distinction och andre fiere, gådt om Bord på de Franska Skieppen, och altså twiswels utan gifwit sig til segels samma dag, hwilcket de hade at tilskrifwa en fogelig wind, den de så lång tid wäntat uppå.

Sedan man denna esterrättelsen inhämtat, gick Echaloupen från Benbicula sin wäg til Orcades. Genom den hårda stormen, som blåst hela natten förut, omkom denna Echaloupen, och denna olyckan förorsakade, at ej Pritsen wågade sig lägga ut med sin Echaloupe.

Man kunde finna, at denna obehageliga nouvelen bragte Ascanius til någon flenmodighet,

den han näpligen kunnat hastigt öfverwinna, om ej högre magt gifwit honom nyt mod. Han war här öfwer sanning mer oroad, än öfwer alt det han redan utstådt för sig sielf. Swarcken han sielf, Sullivan, eller O-Neil kiände detta Landet, eller wiste på hwad ställe de kunde nu wara säkre för fienden.

O-Neils råd war at nu följa en annan Echaloupe til Orcadiska Öjarna; men Roddarne förnekade dem aldeles. Desse af arbete aldeles uttröttade, sade, at de wille wända om med dem til en än forttare wäg, och at de icke utsatte sig för några flere olyckor, om de än fingo all Skottlands egendom. Tänck, huru litet wedergjällning har at säga wid et fädant tilfälle.

Ascanius och Herr Sullivan hade all möda ospard, at öfwertala dem, men all konst war fåfäng. Roddarne förgiäto all den respect de hade för desse Passagerer. De wiste, at de woro Officerare som flygtat undan Cullodiska slaget, och at de intet hade annat, än döden at wänta, om de råfode i fiendens händer; och, at det woro endaste orsaken, som förbandt dem använda alla krafter at komma til Frankrike.

Hwad Roddarne sielfwe widkommer, woro de nog färdige, at förtiena sig penningar af hwem som förefom; men det starcka arbete de redan utstådt under resan, gjorde dem ledsne wid at löpa någon widare fahra.

Under det, at Printsens och Hans 2:ne Cammerader talade med hwarannan, blefwo de warse et Skiepp, som seglade med fulla Segel ända åt Echaloupen. Hå! I hundar, ropade O-Neil til Båtsmännen; I blifwen säkert hängde, för det I wiljen frälsa oß. Detta hot gjorde dem så bestörte at de begynte ro på hurtigt, ända åt landet, för at frälsa sig sielf. En sådan föreställning, ehuru aldeles utmattade de än woro, så wäl genom brist på lifsuppehälle, som af det de intet sofwit, bragte oß utan drögsål så snart in i land, at Skieppet ej hant at förfölja oß. Fast de icke wille låta sig öfwertalas at gå til Orcadiska Öjarna, blefwo de twungne at följa landet efter wid Öjen Benbicula mot söder, til des de kommo in mot 2:ne små Engelske Fartyg, hwilka så snart de dem woro warse, landade på Rusten wid en liten Ö, hwarest de nu uphölt sig från ben 6 til 10 Maji.

De hade nu intet varit tilförene så swara utsatte. Utan Hus, Sang, och Uppehälle, och det som ännu odrägeligare war, utan något hopp at någonsin se sig komma i bättre tilstånd, om icke, at falla i fiendens händer wore behageligare: Största hoppet de hade, war då det, at hela Hafwet war fullt af Skepp af allehanda slag, under det de lågo på denna Den.

Det är sant, at de funno der äntes. 2 å 3 tomma Fiskarekwojor, och uti en af dem, war lemnad en hop torr Fisk, liksom af Himmelen bestämd.

I desse Kwojor wågade de intet at somna, af frucktan at warda öfverraskade. Desse woro belagne norr om Den, en half mil från Hafwet. Under det man togade in på denna Den mot söder, wardt hon liksom öfwerdragen af törne och tistel; et rum så wilddt, at man har stor möda at tro, det någon Menniskia en gång satt sin fot har in. Uti desse små buskar måste den olyckelige Ascanius med sine Cammerader fördölja sig hela dagen; en af sällskapet stod ut Väst, emedan de andre gingo til sömn, hwilcket de med så mycket större frihet kunde giöra, som denna Den war liksom förswarad af oräfneliga många blind Klippor, och nästan omöjelig at komma til. Natten öfwer, intogo de åter sina Kwojor, som dem sörswarade mot owäder; ty det regnade hwar dag så öfwerflödigt, at de woro förr än dager wardt, wåte in på bara kroppen.

De lade Fischen i watern, och stekte honom sedan på glöd. Til at dricka hade de intet annat an regnwattn: På hela Den som i omkretsen är 3 mil, war ingen tilgång at så bättre wattn.

O-Neil gjorde wactt första dagen, Sullivan andra, och Ascanius tilböd sig at giöra den tredie; men desse dierfwe Roddare nekade aldeles giöra någon wactt, då ordningen kom dem til. De mumlade, och swuro i miugg; ty de ansågo Printsens och Hans Cammerader som uphofs män til desse narwarande olyckor, de låto ock förstå, at det hörde egenteligen Printsens och Hans sällskap til, at lida och utstå hwad som påkomma kunde.

Til bewis, at de ej woro förshnte, bemächtigade de sig, det som war qwart af Brännewinet, och hörde Printsens til. De utdelte sins emillan efter godt tycko, det ringa förråd af mat, som war öfrig, och mot all den höslighet Ascenius dem wiste, gjorde de dock intet mer, än dem behagade.

Den trogna och nitiske O-Neil kunde intet tola, at Printsens wakade, under det han gick til hwilo. Han måtte lofwa honom, at han ej skulle stå wackt, som han gjorde för Printsens tredje dagen, och störde wackten för Herr Sullivan, som war nu något opafelig.

Ascanius kunde ej så någon sömn. Han kunde ej låta blifwa at täncka på den bedröfweliga belägenhet i hwilken han nu war; och altså gjorde han ofta sällskap med den som hade wackten. Under et långt samtal de en gång hade, spatserade de in til det rum, der de förborgat Echaloupen. Capit. O-Neil föreslår genast detta dristiga förslaget, at med Echaloupen frälsa sig, Printsens och Herr Sullivan, men at lemna Båtsmännen och equipagen qware. Ty, sade han, om wi blifwa här, måste wi änteligen dö af hunger; och den aldrastörsta lycka, som nu kan hända oss, är, at nu blifwa gjorde til fångar; ty det står intet mer öfrigit för oss at önska, än den lilla möjligheten, at få behålla lifwet. Efter alt går oss emot, om wi gifwe oss ut på Hafwet, kunna wi ju intet wärre wänta oss, än at blifwa döde, eller fångne; men, torde ock hända, at wi undgå bägge desse öden.

Min f. Capit. O-Neil, swarade Ascanius, jag både gillar, och intet gillar edert förslag; Jag är wäl så hårdt oroad och brydd som I kunnen wara här öfwer; men jag kan intet utan samwete lemna detta arma Folket efter mig på Den. Det är wist, at de äro owettuge och oförskämde mot oss; men det är at wisa dem en alt för sträng hämd, fara undan dem med deras egen Echaloupe, och låta dem i et så odrägeligit elände olyckel. omkomma. Besinnen, at de icke äro förtretelige och onda öfwer något annat, än öfwer den olycka wi bragt dem uti. Wi böra derföre med tolamod öfwerse deras fel; och I besinnen icke det, at wi utom deras hielp icke förmå arbeta med Echaloupen.

Under det Printsens och O-Neil här om talade, woro de ända in wid det rummet, der Sullivan och Båtsmännen lågo at hwila. De hade warit uppe at se efter Printsens och Capit. O-Neil, sedan de ej funnit på sin wackt. Mine wänner, och Cammerader, som äro med i denna min olycka, sade Ascanius til dem, intet Skiepp se wi här, ingen fiende som krytsar på denna sidan, kan hända, wi gie

oß om Bord på wår Echaloupe. Swem wet, om icke GUD af nåd frälsar oß från alla våra olyckor? Hela hopen begaf sig genast på denna föreställningen til sin lilla swaga Båt. Man förnam med lång upmärksamhet icke et enda Fartyg hela söstrandén ut efter, wi gifwa oß dertöre å nyo til Båts, men wi hafwa ej at förwänta oß det bästa.

Ascanius förestalte sällskapet at det woro bäst gå til Orcadiska Sijarna; der på en af Roddarne swarade på Skottska: Til Orcadiska Sarna? Diefwulen skal taga den, som det gör. Wi sku gå til Harris, (Arisaig) och derifrån kunna wi nog hitta wägen til Ert Hus. Här hörde man af Roddarne alle med en mun, til Harris, til Harris. Printsén som wäl såg, at det ej lönte mödan upsätta sig emot dem, wardt helt tyst.

Hela sällskapet hade otroligen magrat, och sågo helt wilde ut, hwilket alt af brist på föda och andre nödige lifs förnödenheter förorsakats. Här fants hwareken til at äta eller dricka. Herr Sullivans sjukdom tiltog dag ifrån dag, och ingen annan Lisa gafs för denna hans trancka tilstånd, än sömnen, af hwilken han sig ständigt betiente. Den 11 mot morgonen, bleswo de utsatte för et annat Engelskt Skiepp, som dem förföljde, men de undflydde lyckel. bak om någre Klippor. Om astone landade de andra gången på Den Benbicula, hwarest de höllo sig uppe intil den 14.

Man föredrog dem då, at åtskillige Engelske Skiepp krytsa på Hafwet, i tancka at uppsnappa Printsén, om hwilken de hade den tidning at Han warit på Den Scalpa uti en öppen Båt. Denna nyheten hade han fådt genon: en Skotts Bergsman, som undkommit Engelmannerne efter den olyckel. Cullodiska Bataillen, och wid det han igientfiande Ascanius, fattade han det beslut, at annu en gång upoffra sit lif til Printséns tjenst. Af desse föreställningar drog Ascanius sig å nyo til Benbicula, til des de fringliggande Ruster woro mindre plågade af fientelige Skiepp.

Sedan de, som nu bodde omkring Hafwet fingo weta, at det war Ascanius, föllo de på knä, och bodo om pardon, för den hårdhet de brukat, och swuro at lefwa och dö med honom. Printsén lemnade dem den med så stor fromhet, som de med ödmjukhet den samma begiärte.

Desse, nu aldeles förwagne, woro ganska orwade öfwer den wäg de beslut at at fara denna natten; ty de woro långt aflagse ifrån den del af Den, som af Folck beboddes. Dattat de nu woro så ganska swage, kiände de hos sig en åhoga at marchera, om det ock skulle komma an på hela natten; men Herr Sullivan war så swag, at han knapt kunde uthärda. De hade ock ingen förmågo at bära honom, hwilket Printsens förestälte dem, och äfwen utlät sig sielf wilja giöra: Sådan war nu Ascanii ädelmod för denna Adelsmannen, som förtiente å sin sida i sanning denna stora heder för de tienster han giordt.

Denna BergsSkotten, som de funno på Den, hade köpt sig en Båt, och under Fiskare klädnad hemligt undslapp at blifwa kiänd af fienden; denna lemnade sig hel och hållen til Printsens tjenst.

Han bebodde en stråhydda, som icke war långt borta från Hafwet, uti hwilken ock woro 2 å 3 Personer med honom af samma stånd. Der woro rundt om flere Fiskareboijor, hwilcka Printsens och Hans medfölje genast intogo. Under det Printsens och Capit. O-Neil höllo på at laga til en Sång åt Sullivan, woro Fiskarena begrepne at steka på halfter eller koka någon Fisk, som til attonward war anordnad; ty de hade der ock någre små Skieppskettlar, Salt, och et rum hwarest de kunde få godt watn at dricka hade de nu äntel. hittat på; Ascanius och hans sällskap gjorde sig här en kostelig måltid, och tyckte sig nu wara de aldrathyfeligaste Menniskior under Solen, Sant är det, at Sullivan at ganska litet, och denna hans orflöshet rörde Printsens mer, än den belägenhet Han nu sielf war uti. Han blef lagd på en Sång upbäddad med Båtsmännernes Kläder, hwilcka woro nögde at värma sig för en eldbrasa som sedan upwärmde hela rummet.

Ascanius satt sig ned på marcken hos Sullivan, och gaf tilkiänna det medlidande han hade för honom, i så bewefande ordasätt, at alle som det hörde utbrusto i tårar, och fram för alt, Capit. O-Neil som af naturen ägde et medlidande hierta. Han dör intet, sade Ascanius, nej, I skolen intet dö nu, min k. Sullivan; I lären wäl intet lemna mig i desse mine olyckelige omständigheter. Du barmhertige GUD hielp honom! Beråfwa mig icke den bästa och kiärasste wännen, jag har här i werlden. Eller, om I

wiljen lemna mig, min f. Sullivan, så tag mig med Er. Jag hwarcken wil eller kan lefwa efter Er en enda dag; och hwarföre skal jag öfwerlefwa Er? Huru skal jag kunna upföra mig uti en så trång och bister wrå? Huru skal jag kunna undfly at blifwa rof för mina obarmhertige fiender? Om jag ock skulle undkomma dem, hwad nöije skal jag wal kunna äga, sedan jag mistat min f. Sullivan? Denna stufe war så rörd af Printsens ömma sinnelag, at han ej wiste på hwad sätt han dem skulle bemöta. Hwad mig widkommer, sade han: Jag skulle hugna mig at få dö, hälst jag nog lärdt kiänna werlden, och fådt osmak för henne; men emedan mit lif är Eder, min Prints så angelägit, önfstar jag at få behålla det, til Er tienst. Men wi wilja ej tilbringa hela natten med talande. Eders Kongl. Höghet har af nöden at gå til hwila, och jag beder Er wälment, nyttien den samma. Wi weta icke hwad oß widare förestår.

Printsen och Hans Cammerader gingo ock til hwila, och alle sofwo ganska jött til dager, Ascanius undantagande. Den åtancka han hade på sit närwarande tilstånd, och sin oro för Herr Sullivan betog honom sömnen. Men hade den ärsättning dagen der på, at sinna den stuka i bättre tilstånd, så at han kunde gå.

Bittida om morgonen skiöt Ascanius med en Pistol-kula, en Siöfogel, som war mycket lik Nyska Andrakar; detta war det enda Gewähr som fants bland hela sällskapet, hwilcket han bar fördoldt på sig. Han lnrade på at så skiuta honom, uti sit Näste, som war neder uti en Klippa, hwars Ägg woro til hälften upfläckte. Man lät genast toka detta lilla Djuret; Fiskarena hade Biuggmiöl, och här blef tillagad et stort Fat med Soppa af Capit. O-Neil, som påtog sig at wara Rock. Denna Soppa och Fogelrätten upfriskade mycket H. Sullivan, och efter en så god frukost, som med appetit skiedde, fick han nog kraft at marchera. Printsen och Capit. O-Neil gjorde ock en god måltid af denna Fogelen och Soppa, hälst de på 13 dagar icke hast en så wälsmakelig rätt.

Dä denna högtiden war ändad, begåfwo de sig längre in på Den, i tancka at få upkiöpa förplägning til des de skulle resa derifrån, hwilcket de ännu icke wågade giöra, för de många Skiepp som der på Rusten lågo rundt omkring.

Roddarne woro nu blefne otroligen höflige och ödmuife. Fast icke en af dem war wid hälsan, tilbodo de sig dock at bära allt det husgeråd , som Printsens och Hans Cammerader hade med sig; och deras benägenhet gick så långt, at de 2 och 2 stälte sig up til at taga H. Sullivan under armarna, då de skulle marchera.

Nl. 3 efter middagen ankommo hela sällskapet til et uprigtigt godt Folck, desse Bergs-Stottar woro Fiskare, de sålde åt Printsens och Hans medfölje, Biuggmiöl, Bröd och rökt Orkiött, och lemnade äfwen en gråstens Kruka at hafwa friskt watten uti. Den Strandboen wille hålla dem qware öfwer natten; men han wågade intet, emedan han wiste at det war Printsens medfölje, ehuru han aldeles intet kunde tro ar Printsens sielf war med i sällskapet. Rycktet lopp, at fiendens Trouper skulle gådt från Den Skye til Benbicula, utan twifwel at söka Ascanius och de andra Herrarne, som man trodde wara med honom. Och derföre fructade han at blifwa hängd, om det blefwe kunnigt at han understödt någon af hans anhängare, och, om han fram för allt funno någon utl hans Hus.

Han kunde sielf intet försäkra, om Trouperne, som man wäntade hit på Den, icke redan landstegit. Utminstone lærer man i denna aften höra af dem. Daftat man icke kunde så just tro rycktet, gjorde det dock Printsens och des medfölje modfälte, som nu hade swårt för at säga, hwart de med säkerhet kunde taga wägen, fahran woro lika stor, om man gästwo sig längre in på Den, i fall man sedan måste wända tillbaka samma wäg, til at komma i säkerhet.

De wille hwarcken uppenbara sig, eller förtro sine angelägenheter åt denne Ötte-Bonden. De fingo honom til at gå afsides, emedan de öfwerlade, om hwad som nu wore til giörande: hwartil han war ganska benägen. Och sedan Printsens och H. Sullivan rådgiordt tilsammans, gaf BergStotten dem det råd at framliða natten uti en skog , dit han wille wisa dem, och, som icke war långt borta här ifrån.

Förslaget wardt gillat, och sedan de sagt sin Wärd, at de gingo tillbaka til sin Echaloupe, på det han intet skulle kunna, i fall dan blefwe tvingad af andre, uppenbara dem, hwart detogo wägen, reste de summa wäg derifrån, som de kommo dit; de höllo sin

fosa fram, tils denna deras Wård aldeles war dem utur ögnasigte, då strart wände de åt ena sidan af skogen, belägen på en Bergsklint, der de hittade på en torr grotta, uti hwilken de hwilade öfwer natten.

Dagen der på bittida om morgonen blef denna BergStotten, utskickad at inhämta nytt. Han återkom wid middagen, och berättade, at Sifersten Campbell wäntades på Den i dag, med en hop Krigsfolck från Grefskaper Argile. Man hade ock hört, at de 2:ne Franska Krigsskuepp, som hade om Bord Hertigen af Perth, Herrarne Drunmoth och Elcho, Sherridan, Bucanon, och flere andra store Herrar, hwars namn woro dem aldeles obekante, gådt til segels den 4. At den gamle Hertigen af Athol, eller Marquis de Tullibardine, warit nödsakad at gifwa sig, sedan han farit så länge wilse, på desse Ruster, i hopp at frälsa sig, och ej allenast plågat sin Häst til döds; utan ock dragit sig sielf sjukdom på halsen, genom sorg och arbete. At ingen dag ginge förbi, med mindre ju någon Förnäm Person föll i den segrande fiendens händer; och at en stor hop af gemena Folcket hade samma olycka. At många Familier och Slagter gåfwo sig under, och blefwo satte utur stånd at försvara sig, genom det de togo deras wapn utaf dem. At et ansenligt antal af Folck woro och blefwo troget ståndacttige för Hans Kongl. Höghet, och at de woro församlade i Lochabar, men han wiste icke af hwem de anfördes. At 2:ne Franska Krigsskuepp låtit föra i land, efter Bataillen, som de haft med Engelske Skueppen, många kistor Guld, och en stor myckenhet af Gewär, och annan Krigs-ammunition, hwilket alt blef genast tagit i godt förwar af några trogne Familier, och besynnerligen af S. Mac-Donald af Barisdale, och hans Folck, af S. Murrai, som war Hans Kongl. Höghets Secreterare. At Lords Pitsligo, Murrai, Nairn, Ogilvie, och Dundee jemte flere af mindre anseende haft den lycka at frälsa sig å de Skueppen som anfommo til Buchan, och hade således ej orsak at twifla, at ju de säkert woro framkomne til Frankrike, eller annorstädes; men at deras tilstånd, som ännu woro i Skottland, ej stodo nog at beklaga; hålst de woro förföljde på alla sidor, af fiendens fringspridda Trouper.

Desse nyheter kunde intet annat än hierteligen oroa Ascanius och hans wänner: de wiste nu intet

mer, hwad wäg de skulle taga. Herr Sullivan, som nu tämmeligen begynte återfås, beslutade at åter taga wägen til sine Echaloupen, och använda alla krafter at komma til Moidart, det endaste rum, som de kunde hoppas at wara med säkerhet, tils något Skiepp kommo at hämta dem. Ty sade han, man måste icke twifla, at ju detta vårt swåra och förtwiflade tilstånd är bekant både i Frankrike och Irland; och wi kunna trösta oss derwid, at våre wänner, icke lära brista i sin skyldighet, at sända oss Skiepp, som toga oss utur denna war orö, i hwilken wi nu äre. Ascanius gillade detta rådet, och denna nitfulle Berg=Skotten wardt åter utsänd at se efter om Sjökusten war fri och säker.

Han begaf sig på et Berg som låg aflägsset ifrån skogen ungefär 2 mil, hwarifrån man kunde se hela fältet på andra sidan Hafwet. Han fant alt stilla och tyst, icke en enda Menniskia war han wärdig at se. Der af man slutade, at, amingen wore ingen fiende landstegen, eller, om han och wore der kunde han landat wid andra sidan om Den. Han kom, och gjorde sin berättelse, derpå Ascanius och hans sällskap drogo dit der deras Echaloupe låg.

Alfstonen war för handen, och de woro twungne at marchera hela natten. De hade den lyckan at ej gå wilse. De träffade fram til de Fiskareboijor, hwilcke de tilförena innehafft, och der bleswo de nu qware öfwer natten, då debegåfwo sig åter på sin Echaloupe om hwilken de andre Fiskare haft wård öfwer natten. Den trogne Berg=Skotten wille med all dienst gå dem til handa och följa dem. Den fromme Ascanius til hwilken denna mannen strart återkom, tilböd sig i fall det skulle behöfwas, at öka hans sällskap; men Sullivans försigtighet och den Credit han hade hos Printsens, förmente honom detta. Denna fattiga mannen gret, då han såg dem afresa. Han kastade sig på knä, på stranden och bad, at Himmelen wille hålla sin hand öfwer denna fromma, men olyckeliga Printsens. Ascanius föränlåten har af utbrast äfwen i tårar, så at det war et så sorgeligt spel at se på, det 2:ne Personer af så olika anseende skulle röras öfwer hwarannan.

Både en stark motwind, och några fiendens skiepp hindrade dem at gå til Moidart, och sålunda måste de twungne wanda om. Det wet jag, at de den 16 woro wid Berget Curra söderöst em Den, der

blefwo de kiärligen mottagne af Inwånarne, här war det som Ascanius drog sig på halsen en bland detta Folcket gånöbar siuka, som oroadde honom mycket bland många andre ledsamma händelser, han hade. De återsände deras Echaloupe från Den, hwarest Pprintsen, Herr Sullivan och Capitain O-Neil höllo sig uppe 3 dagar, i acct at få der Inhämta några fiendens rörelser.

Den 19 fingo de weta at en hop Krigsfolck från Öijan Skye anländt på nästgrändsande Öija Irasky, och woro hwar timma wäntandes til Currada, i fall de icke funno här, hwad de sökte. Man föredrog här wid, at de skulle taga en liten Båt, och resa på Den Bist, hwarest de 3 dagar och nätter skulle hålla sig uppe i Bergsklysterna, man hade til lifs uppehälle ej annat än rådt Biuggmiöl och rent watn, hwilcket säkerligen öfte Pprintsens siukdom.

Den 22, stälte Capit. O-Neil sig på Post at gifwa acct på det, som fring om Rusterna passerade, i fall några Skiepp skulle landa wid Den, han kom tillbaka med en Båtsman af den Echaloupen, som Pprintsen återsände, hwilcken et Krigsskiepp jagat til Irasky, och hade provision om Bord, men wågade icke at länge blifwa här, af fructtan at wara fasttagne af et detachment som hit förwäntades från Skye, och som hade befallning at på alla Öijar deromkring anställa en noga ransakning.

De, som fring om Siöfusterne bodde, berättade ock så, at de mödade sig fåfångt för at komma til Arisaig; ty de kunde aldrig med trygghet hålla wägen fram, emedan en stor hop Engelska Skiepp woro der på reddan, som med all stränghet besigtigade alla de Båtar och Echalouper, som de råfode; de befarade, at det kunde blifwa yppat, det de haft Pprintsen hos sig, för hwilcket de ock icke beredde sig på annat, än Galgen, med et ord, at säga, de begåfwo sig til Bist at undfly 3 små Fartug som syntes på hogden wid Benbicular.

Desse nyheter banade Ascanius wägen at ej länge töfwa på Öijan Bist. Båtsmännen som på Sullivan skjäl och wältalande gjorde sin räkning, biföllo at taga in i Echaloupen sina förre Passagerer. De hade fådt 100 Guinéer för resan de redan giordt, en nog stor Summa Penningar för

dem; och blefwo de lofwade 100:de til, om de lyckeligen förde Printsen til Moidart.

Man gick om Bord samma afton, men blef dagen derpå bittida om morgonen drefne tillbaka af 2:ne Krigsskiëpp.; Echaloupen blef i Lochanart öfwer hela dagen och natten. Den 24, reste de til Lochbusdale: en wild ödemark, hwarest de woro twungne at hafwa härbärke 8 dagar, til at undfly fiendens stränga efterspanande, hwilket Förshnen hit tils så wäl lagat, i det han altid warit undanrest, innan fienden hunnit efter.

Der nu Printsen och Hans medfölje stego i land, funno de en Echaloupe, som tycktes likast blifwit förlorad, eller drifwen på strand af böljorne, och kom dem öfvermåtron wal til påß. De sågo sig twungne at ligga första natten på en Klippa, hwars spets war något ihålig, så at Stenarne på bägge sidor kunde nog tiena til Tält, utan at man kunde hwarcken från Siö-eller Landsidan blifwa sedder: de togo sig här fast, och betiente sig af sine Båtsegel.

Födan begynte fattas, twenne Man woro utsände med Echaloupen, at fråga efter hwad som skiedde. Det war omöjteligit at få den minsta underrättelse i Lochbusdale. Echaloupen kom åter om aftonen med en hop Ägg, Miöl och Biuggkaför, samt Brännewin för 2 dagar. Detta war det enda man kunde få köpa, och kostade dyrt nog, på dessa fringgräntsande Ruster.

De fring om Hafwet boende berättade också, at fienden sökte Hans Kongl. Höghet och des sällskap på alla Där rundt omkring, och at Trouperne slogo en circul om alla de Ruster som gräntsade in til Skottland, emedan de hördt at Printsen warit sinnad at begifwa sig til Moidart, och resa från Lochbusade, hwarest fienden icke torde misstäncka Printsen för, at der wilja wara säker.

Desse ledsamme berättelser betogo aldeles Ascanius modet, och hade han stor möda för at nu vidare anförtro sig lyckan. Min t, Sullivan sade han! Monne wi nu intet sku kunna öfwerwinna desse wändelige öden, som här tyckes möta oss? Swart jag går, följer mig et oroligt sinne. Hwad skal här wal blifwa utaf! Jag beslutar nu genast at söka mig roligare hwilckor, som jag kan få; ty jag ser förut, at jag aldrig kan frälsa mig, och at jag intet annat öde kan wänta mig än af hunger dö. Ehuru

starkt jag och wore af naturen, är det omöjeligit at emotstå all ting. Arbete, brist på uppehälle och tilstötande swåra sjukdomar, som jag dragits med, lära snart nog sluta mina dagar. Ach! at jag så olyckelig född är af en slägt, som utan återwändö skal lida de aldrastörsta wedervärdigheter.

Min Prints, swarade S. Sullivan, vårt mod böra wi icke förlora för så ringa stötar; de omständigheter som nu synes wara öf aldrawidrigaste, kunna snart blifwa öf aldrastördelagtigaste. Låtom öf blifwa här, tils wi are wisse om, at Hafwet och Rusterne are rene, och torde det, så mycket förr skie, som wåre fiender, hwilcka fåfängt hittils sökt öf, lærer inbilla sig at wi tagit in fasta landet, de, uphöra at esterspana öf, eller åtminstone icke giöra der af något alfwar.

Imedlertid war nu Ascanius nödgad at wara tilfreds med den belägenhet, som war nog swår, til des det genom blidare tilfälle bättras kunde.

Den lilla Echaloupen war nu utsänd alla dagar, både til at skaffa folck, och at köpa föda; den 7:de dagen, som de sig uphöllö på denna bedröfweliga platsen, skaffade Capit. O-Neil en ny förfriskning af brännewin til Killbride, deras förnamsta uppehälle; de rätter, som woro här så ringe och osmakelige, Printsens och Hans Cammerader icke utan störste nödtwång, mot den wana de haft at äga annan föda, blef nu för et bruk.

Förr än Capit. O-Neil reste från Killbride, ankom dit en hop af Garnison från Fästet Guillaume, och fördes an af en Skottsk Capitaine, för det ryektet skull, som utkommit, at Ascanius wore uti neigden, och stor möda hade Capitaine O-Neil för at kunna komma undan, utan at warda rögd.

Denna Berättelsen satte Printsens och Hans Sällskap uti den aldrastörsta bestörtning. De woro nu uti den swåraste omständighet de någonsin varit. Denne Skottsta Capitainen war så nära, at de fruktade hwart ögnablet til at wara öfverraskade; hälst det syntes ganska sannolikt, at han blifwit underrättad om des aldraminsta företagande, hwilcket lätteligen kunde förmå honom at resa från Killbride til Lochbusade. Sedan hwar och en gifwit sit råd häröfwer, til de mått man borde taga, tycktes det wara det wifaste at återfända

Echaloupen med 8 Rodare, hwilka man anförtrodde at efterforska, i fall någon blef efterfrågad, hwar de 2:ne Personer tagit wägen, som blefwit lämnade på Sijen Vist.

Sedan Echaloupen war afrest, begaf sig Ascanius med sine Cammerader uti en Fiskare Koija belägen wid et Berg, der de framlede natten. Son hade varit behodt af en fattig Bonde, hwilcken de utskickade dagen derpå at inbringa någon nyhet. Han kom tillbaka wid middagen med den bedröfweliga tidning, at General Campbell war wid Bernari, som på ena sidan war dem så nära, at Killbride, hwareft O-Neil lämnat den Skottska Capitainen , war der på andra sidan.

Ascanius och Hans 2:ne trogne Wänner, som af Fienderna woro omgifne, och wäntade hwart ögnablet at falla Fienden i händer, wäntade hit och dit ifrån det ena Berget til det andra, från den ena hyddan til den andra, i hopp at råka någon, som kunde gifwa dem råd, hwad nu för dem wore tilgjörande.

Lyckan tycktes nu blifwa dem mer gunstig. Son tilstodde dem atse et Fruentimber til häst sällskapad af en Dräng. Capit. O-Neil löper genast til henne, och med mycken höflighet beder henne wänta. Fruentimbret, som förwäntade et helt annat möte, wardt ganska häpen, stadnade strart, men bad Capitainen ej illa handtera sig.

Min Fru, sade O-Neil, I hafwen intet at fructa af en, som är så olyckelig, som jag; ty jag ser mig icke frälst på något annat sätt, än af det råd I mig bewärdigen. Jag wet, at Kjönet är medlidande, och benägne at hielpa de olyckelige. Jag lemnar med förtroende, min lycka, min frihet och mit Lif i Edra händer, oackad jag icke wet, hwem I ären, eller hwad tanckar I kunnen hafwa. Min Fru, en Fransysk Officerare, som med 2:ne andra, dem I sen här, äro innespärade af Fienden helt säkert, om icke Försynen hastigt genom något besynnerligt tilfälle, undsätter oss. Wi wilja wisa Eder, min Fru, huru wi kunna draga oss har ifrån, på något ställe der wi bland wåre Wänner kunde wara säkrare.

Min Herre, swarade Frun, mitt hjerta röres af medlidande öfwer edert tilstånd. Mine Anhörige hafwa altid varit wällmenande för det Kongl. Stuartska Huset. Betjenen Er af min tjenst om I

finnen den wara nyttig, och nyttjen den så långt I hinnen. Jag kommer från Moidart, och reser til - - och jag wil resa, hwart I och Edra wänner kunnen wara med mig. Men jag måste fara twärt igenom edra Fienders läger, och det är omöjeligit för Eder at gjöra. I kunnen icke mer resa til det rum derifrån jag kommer; ty hela Fältet rundt om oß ar lika som fringrändt af Krigsfolck. Här haf om deße blå bärigen är en säker wäg, som går til Currada; Jag har intet hört talas om, at på den sidan skall wara någon fara ä färde. Det är den endaste wäg, på hwilken I kunnen wara frälste.

Så snart denna Fruen gifwit deße råd til Capit. O-Neil, stego Printsens och Sullivan henne närmare. Printsens igenkände henne genast. Herr Mac-Donald af Sud-Vist hade henne en gång med sig i Invernes at der upwackta mig. Mademoiselle Mac-Donald, sade Ascanius, kjenner I mig intet? Detta unga Fruentimret igenkände hans röst, och genast hans förstälte Person. Hon språng af hästen, och kastade sig för Printsens fötter, begiärandes få kyssa hans hand, men han förhindrade det med mycken höflighet, och gaf teckn åt O-Neil, at han skulle lyfta henne up.

Den olyckeliga siukdom, som honom påkommit i Currada, och förstält hans händer ganska mycket, war et skiäl som detta hennes tilbod afslog. Denna benägna Jungfrun, som såg i hwad tilstånd Printsens war förd, kunde ei hålla sig från tårar.

Emedan natten war hästigt på, förestälte O-Neil Ascanius, at han skulle taga Drängens kläder på, och följa Jungfrun, hwart hon tog wägen. Detta för slaget ward genast ogillat, emedan de icke wiste hwar de skulle gjöra af Drängen, som icke kunde annat än falla fienden i händer, antingen på denna, eller på den andra sidan, och hade det varit et oförsigtigt steg hwarigenom de säkert blifwit rögte. Korteligen at säga, man kom enhälligt öfwerens, at Printsens och hans 2:ne Wänner skulle se sig om, i fall det wore mögeligit, et säkert rum på något Berg wid Currada, och blifwa der, tils de fingo någon esterrättelse af denna Jungfrun.

Sedan man öfwerlagt här om, tog Jungfrun afskied af Ascanius, och för sin wäg.

Wår fromma Ascanius hade den lyckan at resa fram utan något förhinder til Currada, hwareft han

med sine Cammerader wäntade i tre dagar, på någon efter rättelse af Madem. Mas-Donald. De woro twungne at fördölja sig natt och dag uti en hola, hwarest de måste tåla et nog bistert lefwerne. De hade ingen annan föda, än den en fattig Bonde them tilbragte. Det war grofwe rätter; litet af dem, och minst wiste de af hwad de åto. Ascanius som slutade hos sig, at antingen wille intet, eller torde Madem. Mac-Donald hålla sin lofwen. Hon gifwit, at inom 2 dagar lemna honom del af det, som kunde förtiena någon berättelse, rifwa sig lös en gång från den oro och nöd han war uti, sänder altså O-Neil til General Campbell, til at förnimma hwad bättre wilckor han kunde förwänta sig. Detta förwagne beslut kunde följande dagen om morgon nog lyckats, om icke en, som samma aftonen utsänd, ankommit från Madem. Mac-Donald med det råd, at de skulle ofördrögeligen, om mögeligit wore, infinna sig i Ruschnes på Den Benbicula. Men huru skulle detta skie? omögligheten bestod just här uti. Man skulle nödwändigt hålla sig wid Landet åt den sidan som war mit emot Den Sud-Vist, och til at komma dit, skulle man oundgängeligen fara öfwer en Flod, som war besatt med Krigsfolck, och altså wägade de icke taga denne wägen; antingen skulle man gå til sjös, och föra dem på det rum, der de kunde komma öfwer en Båt, af hwilcken de sig finge betiena; eller ock måste de gifwa sig. Rnapt hade de landstegit, innan de af en stor hop Landets Inwånare blefwo uppenbarade. At nu undfly den fiänsel de funnat taga på dem, undstucko de sig 3 dagar ibland Buskorne. De fingo nu änteligen liten luft, och kommo lyckeligen til Ruschnes, men det såg ut, som de nu skulle löpa nya olyckor, emot nya anstötter. Man fant icke Madem. på den platsen, som hon utläfwat sig wara til mötes, på et gammalt Slott, som hörde hennes Slägt til, beläget på et Berg. Har framledo de natten. Följande dagen om morgonen, blefwo de warse en hop med Soldater. Wid detta åskådandet togo de til flykten, och undandålde sig i et Morast, hwarest Printsens och S. Sullivan blefwo allena, så länge Cap. O-Neil gief til Herr Mac-Donald af Clauronald til at fråga efter något nytt af Madem.: Han fant henne här, hon gaf honom orsak, hwarföre hon brustit i sin lofwen. Des ursäckter kunde ej annat än winna

bifall. Hon lofwade imedlertid at infinna sig samma afton; Men denna lofwen felade också förmedelst General Campbeles ankomst, som oförmodeligen ankom med 2:ne Compagnier Krigsfolck. Til at undwika deße så skadeliga grannar, reste Ascanius hela natten öfwer långsefter sjö-stranden, i tancka at komma öfwer på andra sidan.

Om morgonen i dagningen wardt han beflageligen warse 4 små Fartyg, hwilka för fulla segel kommo juft til det rummet, hwarest han war. Mycket arbete och gående hade uttröttat Ascanius och hans Cammerader. Ut taga til flykten uti denna omständigheten hade blifwit en nog farlig sak. De hade annars icke kunnat landstegit, utan at blifwa sedde af dem, som woro på Fartygen, och, at följa sjöstranden wore at utsattja för deras åsyn, utan at komma någonsin undan. Man Holt afwen Båtsmännenne misstänckte, förföljde hade de och blefwit, om de ej förenat sig med dem; de hade gifwit teckn til alla dem som bodde på Den, i hwilcken händelse det warit dem omögeligit at frälsa sig; deras enda undflygt war at dölja sig i hwarfen, som skylte för troßen den deße hade med sig. De beslutade nu änteligen at fara til H. Mac-Donald. De hade knapt anländt en liten Mil från Huset, innan de mötte åtskilligt Folck som hörde denna Herren til. De flydde alle med mögeligaste snabhet undan; och en ibland dem lät Herr Sullivan förstå, at de flydde af orsak, at General Campbell woro i annalkande at fänga här både des Husbonde och de andre. Ascanius frågade efter Mademoiseile Mac-Donald; Han fick til swar, at hon bortrest dagen tilsörena, och wore ännu icke återkommen.

Sålunda tilstötte nya olyckor, som fölgde wår bedröfwade Ascanius hwart han tog wägen. Han war således mer oroad och swåra utsatt, sedan han icke wiste hwart han skulle taga ut: Han war någon tid i den tancka at gifwa sig på Fältet til Campbell. Han hölt före, at efter Madem. Mac-Donald war bortrest, och icke ännu återkommen, och man utom des, icke wiste hwart hon tagit wägen, wore det ingen säkerhet at förwänta på denna sidan här. Herr Sullivans råd woro nu aldeles onyttige. Han wågade icke at råda Printsens til at gifwa sig, och han hade icke hopp om någon annan utwäg för honom; ty deras undergång tycktes wara oundwifelig,

hwardt de sig och wände. Ut gå ifrån Den Benbicula war en sak, som förgiäfwes war at tala om. Ut fara rum ifrån rum, war et otwifwelacttig satt at blifwa fången, eller förgä af hunger, de hade på 2 dagar lefwat af wilda Bär.

O-Neil tilböd sig at söka up Madem. Mac-Donald, som torde än kunna wäntas efter löfte. Han drager dit, men träffar ingen annan än en Bonde, som högg wed at elda med. Denna Bonden wardt hitsänd med befallning af Mad. Mac-Donald at afwänta Ascanius, i fall han efter löfte skulle komma dit. O-Neil hade så nära rest sin wäg, utan at säga et ord til denne Mannen, om ej denne sednare frågat honom, hwad han sökte efter. Jag söker, sade Capit. O-Neil, en ting, som jag just icke är så nödig om, en wacker Flicka. Jag kan första, at det lärer wara Madem. Mac-Donald. O-Neil som wardt hastigt häpen, svarar Ja; och fördes strart uti en stråhydda belägen der bredewid, hwarest Madem. Mac-Donald wäntat dem hela går-dagen. Hon sade O-Neil, at sedan hon ej träffade Ascanius på det utnämde stället, måste hon hålla sig uppe här, Folcket som här bodde woro henne helt och hållit tilgifne. Men hon lät och O-Neil weta, at hon icke lemnat den utnämnda rendez-vous platsen förr än långt in på natten. Hon twiflade, at Campbells ankomst tvingat honom at blifwa borta; men hoppades dock ständigt, at han wal skulle komma, sedan hans Folck intagit Den. Hon underwiste nu Capitainen om de steg hon wille taga at undandölja Ascanius, tils något Skiepp ankom, som kunde föra honom öfwer til Francrike. Sedan hon med O-Neil så talat, sänder hon honom tillbaka at uppsöka Printsens och Herr Sullivans.

Capitaine O-Neil kommer med dem båda lyckeligen åter, men hwad sorg fick icke Ascanius, då han nu skulle skilja sig från sine 2 trogna och kiäre wänner? Hans ängslan war dock onödig. Demois. Mac-Donald påstod, at det wore omöjeligt för henne at kunna hielpa mer än en, så framt de icke wille sättia sig illa ut alla tre; och denne som hon hielpa wille, måste kläda på sig hennes Pigas kläder.

Ut allenast Printsens må blifwa conserverad, sade strart O-Neil och Sullivan, haf ingen omsorg för oss, allenast I må komma i säkerhet, wi få wal råd för oss. Men, at wi nu icke mer kunna tiena vår kiäre

Prints, fängelset och döden får nu komma, när de vilja, de skola vara välkomne. Jag lemnar Eder icke, utan at äfwen söka hielpa Er båda två. Jag skal sanda Eder på et ställe, der I skolen få en Båt, som skal föra Er til Raza. Der skal jag recommendera Er hos S. Mac-Leod; Han lærer intet underlåta at wisa Er all tjenst, hwilcken I förtient, för den trohet och Olycka I lidit för Eder kiäre Prints.

Ascanius, som nu icke såg sig någon annan utväg, bod til at öfwerwinna den diupa sorg som denna hans skilsmässa från sine trogne wänner förorsakade; men det war honom aldeles omöijeligt. Han wille säga sine tanckar, men hans swåra bedröfwelse, bant tungan på honom. Och under det han famntog sin klåra Sullivan, hwars kiärlek varit så brinande för Printsens uti de aldrastörsta widrigheter, at intet war honom sielf kiärare, förmådde han dock icke säga et ord, eller gifwa det endaste af hwad han mente tilkiänna. Demoiselle Mac-Donald war twungen at stynda på deras skilsmässa, och Ascanius tog då änteligen afskied från sine kiäre Camerader med en obestrihwelig smärta, och bad Himmelen, at han wille hålla hand öfwer dem. De önskade ock icke mindre godt för sin Prints wälgång, än för sin egen.

Rnapt wore de afreste, förr än Madem. Mac-Donald gaf Printsens et medel at förefomma den sinka Han hade på Kroppen och Händerna, Hon gick då afsides så länge uti en annan stråhydda, emedan Han sig här af betiente och klädde sig i Dwinskläder. Så snart Han war klädd, wiste hon Honom, huru Han skulle bära sin under Kiortel, och lät Honom förstå, at Han icke längre war en Prints, utan hennes Piga Lisa.

En Dräng kom med den berättelsen, at Campbell dragit sig längre in i Landet. Här på beslutade då Demois. Mac-Donald at med sin förmenta Piga begifwa sig til sin Cousin, och använde hon hela natten, at komma til Den Skye. Hon bad Ascanius, imedlertid taga sig någon hwila, men han kunde intet sofwa; ty han oroades nu af de Olyckor, som hans 2:ne Cammerader kunde råka uti, och hade han intet hopp om deras befriande; Dansedt det ej kunde skada honom, om de blesfwe fasttagne, war han dock säker, at de förr utstodo alla

de grufweligaste plågor dem någonsin kunde påkomma, än at förråda honom.

En Echaloupe tillika med hwad som på resan war nödigt, blef om natten färdigt, den medlidande Demois. Mac-Donald sällskapad af sin förklädda Piga, Lisa, en gammal trogen Betiente wid namn Mac-Lean och 2:ne Roddare, gick om Bord följande dagen den 19 Junii til Den Sky. Hon war försäkrad der om et mäktigt beskydd, till des något Fartyg ankom, på hwilket Ascanius kunde öfverföras någor annorstädes. Hennes hopp war så mycket säkrare, som M⁼⁼ icke war fienden tilgifwen med något förtroende, utan allenast af frucktan, och oaktat denna förestälta tilgifwenheten, war aldeles ingen anledning at tro det Printsens tagit sin tillflykt i hans Hus; och ännu mindre, at Han wore förklädd i Swinskläder. I medlertid war Demos. Mac Donald icke utan oro, Printsens hade swårt at fördölja sin förwandlade Person; ty fast hon sagt Sonom med skämt, hur Han skulle spela sin role, war Han dock icke mäktig det at göra. Besinnen, Madem. Mac-Donald, sade Printsens, at wi kunna råka illa ut, om wi alltid gifwa öf ut, för en och samma; ty det faller mig swårt för at förstålla mig; utan efter våra fiender satt öf i detta tilstånd, wil jag försöka en gång at spela en främmande Person, och tror jag det skal lyckas bättre, än någon kan tro. De begynte et samtal strart, hwilket war nog qwickt, angående de stora framsteg som fienden giordt, at bringa Skottland och de dertilhörande Sijar under Hannoverska å, at Grefwen af Kelly gifwit sig; at Lord Lovat och Hans Kongl Höghets Secreterare Murrai blefvet fasttagne, så wäl som Grefwen af Traquair, och flere andre Förnåma Personer, utom dem man hördt talas om. Jag kan af sorg förgås, sade Ascanius, när jag besinner, at detta goda Folcket för kärlek mot mig blifwa nu aldeles olyckel. i grund, och at jag dragit dem in i mina olyckor, som ock många af mine anhörige. Och du, min f. Sullivan, tu, som äst den aldrabästa siäl, tu, som lefde tilförena så lyckelig, äst tu också utsatt at lefwa olyckelig för min skull, eller undergå en grufsam död? Jag kan intet uthärda eller gifwa mig tilfreds för denna tanckan. En tårefiälla war omöijeligt at här kunna hindra. Hans Rese-Camerader blefwo så rörde, at de alle greto, i det de

woro i en bedröfwelig tysthet, så wäl som han sielf, slutades då änteligen detta sorgespelet, genom et Skiepps annalckände, hwicket förbant dem at forcera Roddarne, hade et tiocft moln ej til all lycka uphäfwet sig på Hafwet, hade de vundwifeligen blifwit igenkiände af desse Fartyg, hwilcka krytsade omkring Den Sky, dit de änteligen wid midnatten anlände.

De Landstego på en Klippa, der nu Madem. Mac-Donald och Ascanius beslutade at blifwa, tils de genom Mac-Lean, som nu affärdades til Chevalier A. Mac-Donald, kom tillbaka, med esterrättelse, huru hos honom tilstod, och om hon kunde begifwa sig dit med säkerhet. Denna gamla Betienten träffade genast wägen til Slottet, men for wilse på återresan. Imedlertid wäntade Hans Wärdinna utsägeligt på honom. Det dagades, innan denna förwäntan blef fullgiord, och måste Demoiselle Mac-Donald med sin förklädde Piga lemna denna klippa, begifwande sig i sin ecchaloupe at dölja sig uti en liten Wik strart bredewid. Man brukade all försigtighet at undfly Krigsfolckets wälde, som spridt sig ut at wackta hela denna Kusten för wära Resande, som icke kunde komma undan, utan en besynnerlig lycka.

Nl. emot 10 foro de åter til samma siöstrand, och Demois. Mac-Donald med sin Lisa och sine 2:ne Rodare woro nu underrättade om wägen, som gick til Chevalier Baronnet A-- Slott. Sedan de farit ungefär 2 Mil, träffade de Mac-Lean, som sökt dem hela morgonen, och frucktade nu at de woro råfada i Fiendens händer. Han föredrog sin Fru, at Chevalier A -- woro tilsamman med Hertigen af C., men at Fästemo woro också på Slottet, och at hon tilböd Printsens all mogelig tienst och handräckning. Et så behageligt swar ändrade deras resa, och begofwo de sig genast til Chevallier A--Slott. Ascanius hölt sig har icke uppe mer än 2 dagar, uti sin Frues Kammare, af frucktan at blifwa uppenbarad af sin förklädning.

Den 3 Maji mot aftenen hade Mac-Leods och des sällskap sådt weta, det wore Främmande komne til Baronet A-- Slott, och tillika, at Frun wore för Printsens partie, de begiärte se de Främmande, som der wore. Man förde dem strart uti Madem. Mac-Donalds Kammare, hwarest Frun sielf och den

förklädda Lisa wore. Ascanius som horde, at de flappade på Dörten, fattade mod at låta dem in, af hans gång kunde ingen ting märckas. Sedan Soldaterna icke sågo någon annan an Fruen i huset, Madem. Mac-Donald, och den förklädda Lisa, gingo de at efterforska i de aflägsne rum och wineklar i huset. De letade med all fält Mac-Lean Demois. Mac-Donalds dräng, om ingen woro kommen hem med henne, mer än hennes Piga och Rodarne, som återrest til Benbicula.

Detta farliga efterforsandet rörde ganska mycket den frucktande Demoisellen, som wäntade sig än en gång et besök; afskickar derföre den förklädda Lisa til en sin förtrogne Dienare från Chevalier A.-- Elisabeth blef der utan någon oro til den 16, då hon måste täncka på nya resor, och utsättja sig i nye olyckor.

Ryktet om Printsens ankomst, hans wistande och förställning, war redan allmänt öfwer hela Den. Lycka war det för Ascanius, at S. Mac-Donald från Kingsborough kom wid deße omständigheter til honom; och innan han afreste här ifrån, kom afwen den förklädde Elisabeths Fru dit. Mademoiselle Mac-Donald som noga kiände denna Adelsmannen, drog ej betänckande wid at säga hwem denna förstälda Elisabeth war. Den fromma Mac-Donald tilböd Printsen genast at blifwa hos sig qwar.

Ascanius war nu botad af sin sjukdom; den hwila, och de goda dagar han hade, halp honom til sine förre krafter och hälsa igen. Kingsborough är beläget 10 Mil, därifrån Ascanius nu war wistande; Wården med sin nya Wån, war nu twungen at gå til fots; men S. Mac-Donald, som war owig, nödgades ofta bedia Ascanius ej gå så fort, hwilken ej af sin klädebonads owana war mindre wig at gå nu än tilförena. När någon Bäck war i wägen wadade Ascanius öfwer med strumpor och skor, efter sin gamla wana. Och ehuru han borde betäncka i hwad tilstånd och omständigheter han war, förgät han sig dock alltid sielf. Han skörtade up sina fjortlar så owanligt högt, at, om några andre än hans Wänner warit med honom; hade han genast warit förrådd af sin förställning.

Ascanii ro och hwila warade ej längre än en dag i Kingsborough; Mademois. Mac-Donald kom hit

at skjöta honom den 17. och bad honom för sin egen välfärd skuld hafwa sig härifrån, emedan de anställt en sträng Jögt efter honom. Det war uppenbart blifwit, at han klädt sig til en Flicka. Strart gaf S. Mac-Donald honom en af sine klädningar, och hyrde en Båt, at föra honom öfwer på, til Mac-Donald af Raza. Denna fednare emottog Ascanius med alt mögelig wänlighet och lofwade at wilja upoffra sig för honom.

Printsen, som här hoppades at få se sine fiäre wänner Sullivan och O-Neil, eller til det aldraminsta höra talas om dem. Det war honom en outsägelig sorg, at han i denna sin åstundan ej kunde wilfaras; ty i Raza hade man intet sedt honom; utan af et allmänt ryckte, trodde man, at han gådt om bord på et Franskt friggsskiepp, om hwilket man tilförena talat.

Ascanius blef 3 dagar i Gaza, utan hopp at der så något skiepp, med hwilket han kunde komma på fasta Landet. Tidsens utdrägt satte honom i så stora oroligheter, at han beslutade resa tillbaka til Den Sky. Herr Mac-Donald förwijfjade honom at han wore fiärkommen hos den gamla Laird på Kinnon, hwilken aldrig underlät at wisa honom all mögelig tjenst uti så närwarande swåra omständigheter. Ascanius gick då om bord til Den Sky, och så farlig, som nu denna wägen tycktes wara, kom han dock lyckeligen fram.

När han kom tillbaka på Den, gick han til fots 30 Mil, utan något annat sällskap, än allenast en Skieppare. Han bar sielf på ryggen en Rappsäck med Linkläder och Lifsförråd, utan at wilja tillåta sin Cammerad et enda ögnablick at dermed betungas.

Ingen af dem wiste wägen til Herr Kinnon. Ascanius frågade bland annat wägen utaf en Adelsman, som han mötte uppå et Berg; denna rann det genast i hogen, at det wore Ascanius, hwilken han sedt, då han anförde sin segrande Armée, och frågar honom dertfore, om han ick wore Printsen. Ascanius, som häröfwer wardt rörd, emedan denne ej war Manstarckare än med en til sig, swarade, at han wore Printsen, och steg så honom närmare i tancka at taga Lifwet af honom, eller hänga honom med en kädja, som han hade i handen, i fall han ej genast igenkiändt honom; ty oförsigtigt hade det warit af honom giordt, om han undsläpt en Fiende,

den han kunde öfverwäldiga, sedan han uppenbarat sig för honom.

Men Ascanius hade betänckande wid at giöra det han borde giordt. Hålt, min Prints, sade han, I hafwen i hela Werlden icke någon Menniskia som högre är Er tilgifwen och trognare an jag; ty i de aldrastörste olyckor är jag färdig at gå för Eder. Printsens lät då förstå at han kiände med nöje igen den hurtige Capit. Mac-Leod, som tilböd sig at få ledsaga Printsens til S. Kinnon, hwartil han ganska gierna samtyckte.

Capitaine Mac-Leod berättade Ascanius, at Sullivan och O-Neil wore fasttagen på Den Sud-Vist, och at Madem. Mac-Donald, Herr Mac-Donald af Kingsbourough, och Secreteraren hos Chevalier A. == varit på Den Sky, och at all den möda de användt til at frälsa Hans Kongl. Höghet, wore uppenbarad under wägen. Denna nya omständigheten oroad honom mer, än de största swårigheter han haft från början af sin olyckeliga förrättning. Den fiära Sullivans olycka bedröfwade honom hierteligen; och den wördnad han tilförena burit för Capit. O-Neil, tyckte han nu varit för liten. Han hade öfwer deße 2 sine fiära Wäners förlorande, en otrolig sorg och kiänbarhet; och då han kom til Kinnon, blef han ännu mer bedröfwad.

Den gamla Laird igenkiände Ascanius så snart han steg i Land; men han wari så oroad öfwer det flätta equipaget i hwilket han såg honom, at han utbrast i hårda ord öfwer ödet, som så swåra handterade en så from Prints; sedan denna hans hästighet war litet dämpad, gret han, och med mycken bewefelighet förklarade sig för honom; Han föll ned för hans knä, och wille omfatta dem, men Ascanius tilstodde icke denna gamla Mannen sådan en wälmening, så wäl för hans mördande ålder, som den stora bekantskap han hade hos alt godt Folck.

Denna wisa Gubben föreställe Ascanius, genast, at han icke kunde se, at han wore här på Den nog säker knapt en enda natt. Men, jag wil, sade han draga försorg om at säkert skaffa Er Edra wänner i Lochabar, och är det, det endaste ställe, hwarest I kunnen wara säker, tils något skiepp förer Eder öfwer til Franckrike.

Under det man sökte at få et skiepp, tog

Capitainen afskied af Ascanius, och sade, at han wille söka at betaga Fienden den tancka han hade om Printsens wistande, på det han så mycket säkrare kunde komma undan; Men den fromma Ascanius sökte at afråda en sådan tancka; Mac-Donald, hwars wälmening icke eller felade Printsen, fant detta icke wara rådligit. Capitainen påstod at han wille utföra detta hieltemodlga förslaget, ehuru högt Printsen sökte honom samma at förtaga; swarade utgången emot hans upriektiga wälmening, och är det bewisligit, at Printsen tilskref sin lyckeliga resa til Lochabar, denna hurtiga Capitainens förhållande.

Denna modiga och wördsamma Gubben sölgde Ascanius på sin resa, och lämnade honom icke förr än han stegit i Land, och kommit på detta säkre Fristället uti en sin Wäns hus, som icke drogs någon misstancka på, Herr Laird hade tagit med sig S. Cammeron, Lochiels Bror, om hwilken jag berättat, och ännu har tilfälle at vidare tata. Men olyckan kunde ej utföra at förfölja Ascanii wänner. Capitaine Ferguson war skickad at uppspana Mac-Innon wid des återkomst, och gjorde til Fångar denna Laird Cameron och 3. Rodare, den fierde drucknade i det han wille frälsa sig genom simmande. Men wi gå tillbaka til Ascanius.

Sedan han nu 7 dagar varit tilhopa med sine wänner på Morar, tilbragte honom en utskickad, som han sändt till Lochabar, et Bref från den rika Donald Mac-Donald af Lochgarie. Denna oförsträckt Anföraren, utan at hwarcken wara försträckt af den magt och den segersamme Fiendens framsteg, eller det wida utseende Printsen nu tycktes wara uti, stod nu färdig bewäpnad, och drog tilhopa rundt om sig sine trognaste tjenare, som woro honom tilgifne; Han stref til Ascanius, at om han behagade hedra honom med sin närwarelse, skulle han finna har en Armè af Bergsmän, som wäl wore liten, men bestod af modigt Folck, och sådane som gifwit sin tro på, at til sidsta blodsdroppa, få utwag för Printsens säkra ofwerfart til Francrike. På detta inrådandet reser Ascanius förklädd som en gammal Bergsman, kommer lyckeligen til det stora Berget Morar, och den 18 Julii til Lochabar, hwarest Lochgarie emottager honom med mycken glädie bethgelse, i närwaro af

ungefär 100 modige Mac-Donalds. Med detta trogna Följet, för hun förgäfwes ifrån det ena stället til det andra, i tancka at öfverrascka den förmenta Fiendens styrcka, som icke sökte någon annan ära, än at oförwarande trampa under sig detta lilla partie.

Lochgarie föredrog Printsens, at Lochiel, som efter sin blesseure war redan til hälsan kommen, hade undflytt Fiendens förföljelse, och wore ännu i Landet; fast störste delen af detta Länet woro den Segrande underdånige. Denna nyheten fägnade Ascanius, så mycket mer, som han bar den aldrastörsta wördnad för denna berömlige Lochiel.

Printsens nöije öftes icke mindre, då han hörde talas om, at S. Sullivan icke varit fasttagen, oacktat hans Lsmmersä D.Keil det varit. För säkerhet wiste man just icke, hwart den första af deße 2:ne Adelsmän tagit wägen, men man trodde, at han, rest til Francrike på et Irländskt skepp, som stött på wid Sud-Vist.

När nu Printsens säg sig wara säker i Lochabar, begaf han sig til Badenoch, hwarest han förenade sig med S. Lochiel, och S. Mac-Donald från Barisdale. Denna sednare gret af glädje, för det han fick åter se sin Prints, hälst han det intet förwäntade. Deße Herrarne woro sällskapade af Doctor Cameron, Lochiels Bror, Herr Mac-Pherson af Clunie och flera andra. Det finnes intet nog tilräckelige ord at säga med hwad fägnad Ascanius war uti detta angenäma och trogna Lochiels sällskap; och oacktat det wärcfeliga anseende och ähra Ascanius war född til, kunde han dock icke undgå de wändelige och store höfligheter som Lochiel honom utan förbehåll gjorde; emedlertid war denna saken ganska rörande och bewefelig. Hon kom dem at gråta och qwida. Denna Historien skiedde uti en slår Grotta, hwarest alla deße Herrarne woro församlade med Printsens. Deße ringa rummen bleswo nu för honom och hans Cammerader de aldrabehageligaste hemwister.

Under deras wistande i Badenoch, upkom emillan Printsens Manskap och de från fienden affällige nog tidige och ledsamma oroligheter och twister. Många Ascaniud wänner bleswo här än dädade, än til fånga tagne. Ändteligen märckte man, at man icke kynde utan mycken förtret och swårighet

hwarden blifwa qwar eller följas åt mer än 2 eller 3 tilhopa. De skilgdes altså åt, men medelst en ständig Brevvärling woro de ofta tilhara. Månge af desse utskidade dödharare hade den olycka at falla fienden i händer; men de woro dock så trogne, at icke någon af dem förrådde sina Herrar.

Wid Augusti månade slut fingo Ascanius, Lochiel, Barisdale och de andre af Printsens sällskap den tidning, at 2:ne bewäpnade Franska Skepp gådt til segels från Saint malo til Skottland; och fastat ankar wid Lochnanaug. Deße twenne utrustade Skepp woro försedde med 30 Canoner och 300 Man, och deß Printsen af Conti förde 22 Canoner och 240 Man. De woro utrustade bågge på Hans Aldrachrisleligaste Maj:ts omkostnad til at söka up Ascanius, och alla dem, som hade den lyckan at gå om Bord med honom. Printsen tog för et godt teckn, at deße bågge Skepp just anlände til Lochnanaugh, hwarest han landade första gången då han kom til Skottland, och hwaraf han flytade at med lika lycka komma til Frankrike tillbaka.

Gådant war nu Ascanii ädelmod och skickelige förhållande, hwilcken han icke längre wille nytija, oaktat tilföället tyktes blifwa honom nu fördelagtigare, än det tilförene varit, utan gick om Bord, til des alle de af hans sällskap som wille och hunno at följa, blefwo församlade; I detta upsåtet wäntade han med afresan ifrån den 6 til den 19 September, och uppehåll sig än wid Arisaig, än deromkring, förglätandes af blott kärlek för sine Cammerader, den olycka han ännu kundelöpa uti, och de oroligheter, som hwar timma hotade hans afsichter; men antingen hans fiender nu woro så wårdslöse, eller Himmelen ynneest war honom så stor, hwilcket sednare, lærer blifwa wißast, så wardt han icke ad någon under wägen igenkiänd, som hade ondt emot hans Person.

Den trogne Lochiel, Doctoren hans Bror och Ludvik Cameron förestälte Printsen at han utan brögsmaal skulle begifwa sig om bord, och icke längre sätta fit lif i fahra eller blifwa qwar på Landet, hälst han wore omgifwen af fiender, hwilka snart nog finga weta at han töfwade här, och hastigt kunde förorsaka någon ledsamhet. Nej, sade Ascanius, nej; mit Folck skal aldrig förebrå mig al jag öfwergifwit dem

som det hände min olyckelige Fader en gång, esler slagets förlorande wid Dumblain 1716. Jag skal blifwa den sidssta på Landet, och om mine wänner icke wänta mig och låta mig följa med sig, så skal jag blifwa allena öfvergifwen. Den ringaste af mine tienares lif är mig kärare än mit eget. Icke en man skal blifwa efter, för min skul af dem som ej änu äro hitkomne om jag kan förefoma det.

Då nu Pritsen den 19 Septemb. såg at alla de som unkommit döden, fångenskapen, och icke blifwit twungne at gifwa sig under Fienden, kommo om bord, och wore färdige at följa honom, skattade han sig lyckelig, och lät båge Fregaterne sättja up segel för en god wind. 25 Adelsmän och 107 andre Personer gingo om bord med honom. De gjorde en ganska lyckelig resa, vacktad en stor hop af Engelska skepp kryfsade på alla högder.. Då de på Kusten wid Cornuaille förmerade sig, bleswo de 2 Fregaterne warse et Engelskt frigs-skepp, som förföljde dem til des et tiocft Moln af Himmelen, förde dem utur Fiendens åsyn. Des 29 ankommo de til Roskoff strart wed Morlaix, hwarest Pritsen Landsteg med sit följe. Så snart Ascanius stegit på Fransk strand, lade han sig på knä, och tackade Gud med höga röst för des underliga beskydd och befrielse.

Pritsen så wäl, som de honom fölgde woro ganska slått klädde. Deras Kläder söllo i slycker, och få af dem hade haft tilfalle at byta om, eller giöra sig nya, sedan Fältslaget hölts i Culloden; dock hade det Morlair och fringliggande Städer låtit laga sina kläder.

Pritsen hastade til Paris, der han de första dagarna hwilade och sökte återfå sin hälsa. Håfwet wistades då på Fontainebleau, dit Ascanius efter några dagar begaf sig. När hän kom dit, hölt Konungen et besonnerligit råd, men lämnade dock Pritsen genast tiltråde. GUD ware ära, sade Hans Maj:t, gångande Ascanius til mötes, at jag återigen får se Eder Kongl. Höghet. I hofwen min Herre lidit mycket, men I hafwen ock förwärfwat Eder en odödelig ära, och Wi hoppas, at I en gång skolen hämta ymnog fructt af en så stor förtienst.

